

4. EGYÉB TRÉFÁS DALOK ÉS TÁNCOK, KARIKÁZÓK (170–226.)

Ugrósok, csárdások, dudanóták

170.

♩ = 84

Tar - ka - bar - ka ro - ko - lyá - nak kí - sza - kadt a rán - ca,

Rën - gesd, u - ram, a bi - tan - got, hadd mën - jek a tánc - ba!*

Rën - gesd, u - ram, a bi - tan - got, hadd mën - jek a tánc - ba!

Mert ott van - nak a le - gé - nyék a nagy mu - lat - ság - ba!

Sándoregyháza, Vámos Józsefné Basa Viktória (48) és Bréti Lajosné Basa Anna (48).

Kiss L., 1969.

Bukovinai kanásztánc, a 161–169. sz. dallamok magasabb járású rokona. Asszonycsúfoló szöveg-
rokonait l. a versszakok kezdő sorának betűrendes mutatójában.

Variáns: 171., 172., 161–169.

Dallamtípus: Típuskatalógus III d 115 f

Hangzó: 27.

* Egyik asszony: bálba

♩ = 104–108

(Zenekar)

Herelendyfalva, Györfi Balázs (46) klarinét, Borsos Tamás (44) harmonika,
Varga Zsiga József (39) bőgő.

Martin Gy.–Vásárhelyi T., 1969.

Vornyiktánc.

Variáns: 170., 172., 161–169.

Dallamtípus: Típuskatalógus III d 115 f

Hangzó: 28.

♩ = 96-116

1. Tar - ka - bar - ka ro - ko - lyá - nak el - sza - kadt a rán - ca,
Rën - gesd, u - ram, a bi - tan - got, hadd mën - jek a tánc - ba!
Rën - gesd, u - ram, a bi - tan - got, hadd mën - jek a tánc - ba,
Mert most van - nak az asz - szo - nyok ször - nyü mu - lat - ság - ba!

1) 2) 3) 4) a) 4) b) 5) 6) 7)

4. 6. vsz. ossia 7. vsz. ossia 5. vsz. 5. 9. vsz. ossia 5. 7. 9. vsz.

1. a Tarka-barka rokolyának elszakadt a ránca,
Rëngesd, uram, a gyermekét, hogy mënjek a táncba!
Rëngesd, uram, a gyermekét, hogy mënjek a táncba,
Mert most vannak a legényék legjobb mulatságba!

2. Mindenkinek van babája, csak énekem nincsen!
Mindenkinek kettő-három, nekem még egy sincsen!
Mindenkinek kettő-három, de nekem egy sincsen!
Ha jaz Isten egyet adna, bizony megbëcsülném:
Ha jaz Isten egyet adna, én azt megbëcsülném:
Kezit-lábát ésszekötném, a füstre feltënném!

2. a Mindenkinek van babája, csak énekem nincsen,
Kinek kettő, kinek három, nekem egy csëpp sincsen!
Ha az Isten egyet adna, nagyon megbëcsülném:
Kezit-lábát ésszekötném, a füstre feltënném!

3. Messze mentem házasodni, bár ne mentem vóna!
Édös kicsi feleségem, bár ottvesztél vóna!
Ha *jaz* ördög olyan lenne, talicskára ténne,
Ha jaz ördög olyan vóna, talicskára ténne,
Ménnel jobban visítoznál, annál jobban vinne!
Mennél jobban sèhajtoznál, annál jobban vinne!
4. Mègkèrtem ègy olá léányt, micsinájak vele?
Olyan mocskos a bokája, maj mèghalok tôle!
Nyáron, mikor meleg van, heverész a porba,
Télèn, mikor hideg van, félül a kuptorra.
5. Mègkèrtem ègy olá léányt, mi' csináljak vele?
Olyan mocskos a bokája, hogy irtózom tôle!
Októbè singè nudèn na furat na nu,
Ha mègfognak, fèlakasztnak, noj munkat na nu!
6. Az én uram goszpodár, nem ès olyan, mint más:
Szalmából van a lába, vijaszból a szája.
Ha mèggyullad a lába, elolvad a szája,
Ha mèggyullad a lába, elolvad a szája.
7. Nagy nemzetbõl való vagyok, nem olyan, mint más:
Apámuram a faluba disznók után kótyász.
Anyámasszony a faluba kènyeret kolindál.
Nagy nemzetbõl való vagyok, nem olyan, mint más!
8. Nem kell nekèm a kendèrèm, csak a pozdorjája,
s Pozdorjából tüzet rakok, mègmelegszèm nálla!
s Pozdorjából tüzet rakok, mègmelegszèm nálla,
A rózsámnak keszkènyeit mègszárasztom nálla.
9. Móduvába a bugjákon bagjok furujáznak,
Èsszegyülènek a bakák, verebet patkolnak.
Októbè singè nudèn na furat na nu,
Ha mègfognak, fèlakasztnak, noj munkat na nu!

Hertelendyfalva, Biszak Andor Ferencné Bíró Zsuzsanna (63),

Farkas Andrásné Biszak Anna (70), Kerekes Andrásné Kuruc Veronika (51),

Bíró Istvánné Varga Rózsa (27).

Hertelendyfalva, csoport, csoport zenekarral.

Hertelendyfalva, Kovács Júlia (54, 80).

Hertelendyfalva, Eröss Istvánné Kovács Teréz (55).

Kiss L., 1940.

Király E., 1960, 1962.

Kiss L., 1940, 1966.

Kiss L., 1967.

Tréfás szövegébe román kifejezéseket is kevernek.

Variáns: 161–169., 170., 171.

Dallamtípus: Típuskatalógus III d 115 f

♩ = 120

Bú - zá - ba mén a disz - nó, csak a fü - le lát - szik.

Hát a ka - nász mi' - csi - nál? A pap - né - val jác - cik!

Jól mēg - for - gasd a pap - nét, nin - csen raj - ta pön - döl,

Csak a vé - kon szok - nyács - ká - ja! Ki van a gir - csá - ja.

Oromhegyes, Bicskei Mihályné Balázs Ida (63).

Bodor A.–Tripolsky G., 1989.

Kanásztáncritmusú, a hangszeres dudamotivikára felépített dallam. (Dudamotivikára épülő távolabbi rokonait l. 87., 90., 116., 156., 159., 160., 174., 226.)

♩ = 116

1. El - ment a tyúk ván - do - rol - ni,

Majd ha - za - gyün dé' - re toj - ni!

Refr. Ej, dúj, dújj el, dújj,

Dun - nám a - lá jól el - bújj!

2. Itt vannak a szép kiskutyák,
 Abból lesznek a jó dudák!
Refr. Ej, dúj, dújj el, dújj,
 Dunnám alá jól elbújj!

Oromhegyes, Bicskei Mihályné Balázs Ida (64).

Bodor A.–Németh I.–Tripolsky G., 1990.

Refrénes táncdallam, ez is a dуда hangszeres motivikájával rokon. (L. a 173. sz. alatt mondottakat is.)

$\text{♩} = 112$

1) _____ 2) _____

1. Szom - széd le - gény kért még ön - gém,

E' - mën - jek - ë? - Ken - dët kér - dëm.

3) _____

Hej, tëdd rá, mos' tëdd rá!

4) _____

Má - ma tëdd rá, hó - nap tëdd rá,

5) _____

Hó - nap - u - tán nem é - rünk rá!

6) _____

Hej, tëdd rá, mos' tëdd rá!

1) a 1) b 1) c 2) 3) a 3) b

ossia ossia ossia ossia ossia ossia

4) a 4) b 5) 6) a 6) b

ossia ossia ossia ossia ossia

2. Ha e' mēgyék, nem jó járok,
Részegēs legénnye' hálók!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Máma tēdd rá, hónap tēdd rá,
Hónapután nem érünk rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
3. Lējesētt a pincelakat,
Lēszakadt a pincelakat,
Jaj, de szép szeretőm akadt!
Hej, tēdd rá, így tēdd rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Máma tēdd rá, holnap tēdd rá,
Holnapután nem érünk rá,
Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
4. Feleségēm olyan tiszta,
Ēgyszēr mosdik ēgy hónapba!
Hej, tēdd rá, így tēdd rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Máma tēdd rá, holnap tēdd rá,
Holnapután nem érünk rá,
Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
5. Túrús tészttát szokott főzni,
Legényēket odacsalni.
Hej, tēdd rá, így tēdd rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Máma tēdd rá, hónap tēdd rá,
Hónapután nem érünk rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
6. Kinyeret is szokott sütni,
Öccör-haccor bēfüt nēki!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Máma tēdd rá, hónap tēdd rá,
Hónapután nem érünk rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
7. Öccő-haccó bēfüt nēki,
Mégis sületlen szēdi ki!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Máma tēdd rá, hónap tēdd rá,
Hónapután nem érünk rá!
Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!

Völgyes, Pósa Vilmosné Kovács Magdolna (61, 65), asszonyok.

Bodor A., 1994, 1998.

Népszerű ugrós tánc volt, a 19. századból hét feljegyzés is tanúskodik róla. Elterjedése általános. Hatsoros refrénes, ötfokú kvintváltó dallam. A hozzá kapcsolódó szövegek lehetnek négysorosak, vagy a kurjantásokhoz hasonló 8 szótagos rímes párversek. Ezeket toldják meg refrénnel. Szlovák párhuzamairól is tudunk.

Asszonycsúfoló szövegekkel legnépszerűbb, de *Megdöglött a biró lova* kezdetűekkel is (VMND I: 189.).

Variáns: 64., negyedértékekben mozgó rokon típus.

Dallamtípus: MNT VIII: 55. típus.

1. Feleségem olyan tiszta,
Az anyósom olyan tiszta,
 Ęccör mosdik egy hónapba.
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
 Icca, tēdd rá, tēdd rá, tēdd rá!
 Rézsarkantyúm most pendül rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
2. Kēnyeret is jól tud sütni,
 Ęccör-haccor bēfűt neki!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
 Icca, tēdd rá, tēdd rá, tēdd rá!
 Rézsarkantyúm most pendül rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
3. Ęccör-haccor bēfűt nēki,
 Mégis sületlen szēdi ki!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
 Icca, tēdd rá, tēdd rá, tēdd rá!
 Rézsarkantyúm most pendül rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
4. Débe veti föl az ágyat,
 Kutya mossa el a tálat!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
 Icca, tēdd rá, tēdd rá, tēdd rá!
 Rézsarkantyúm most pendül rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!

Zenta, Mangurás Ferencné Nagy Anna (64, 72).

Paksa K., 1968, Bodor A., 1976.

A dallam egyik népszerű, asszonycsúfoló szövege.

1. Feleségem olyan tiszta,
 Ęccer mosdik egy hónapba.
 Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
Haj, tōdd rá, mos' tōdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
Icca, tōdd rá, mos' tōdd hát rá,
 Hónapután nem érünk rá!
Rézsarkantyúm mos' pōndül rá!
 Hej, tēdd rá, mos' tēdd rá!
Haj, tēdd rá, út tēdd rá!
2. Kēnyeret is jól tud sütni,
 Őccör-haccor befűt neki!
 Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Hónapután nem érünk rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
2. a Feleségöm jól tud sütni,
 Őtször-hatször befűt neki.
 Haj, tōdd rá, mos' tōdd rá!
 Icca, tōdd rá, mos' tōdd hát rá,
 Rézsarkantyúm mos' pōndül rá!
 Haj, tōdd rá, mos' tōdd rá!
3. Őccör-haccor befűt neki,
 Mégis sületlen szēdi ki!
 Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Hónapután nem érünk rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
4. A fejibe olyan tetyű,
 Mint egy rēndēs mosóteknő!
 Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Hónapután nem érünk rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
5. A szēmēbe olyan csipa,
 Mint egy rēndēs tajtékpipa!
 Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Hónapután nem érünk rá!
 Hej, tēdd rá, most tēdd rá!
Hej, tēdd rá, út tēdd rá!
6. Elveszött a pincelakat,
 Hej, de szép szeretōm akadt!
 Hej, tōdd rá, mos' tōdd rá!
 Uccu, tōdd rá, tōdd rá, tōdd rá,
 Hónapután jobban tōdd rá,
 Hej, tōdd rá, mos' tōdd rá!
7. Sári néni krumplit kapál,
 A segge mög hermonikál.
 Hej, tōdd rá, mos' tōdd rá!
 Uccu, tōdd rá, tōdd rá, tōdd rá,
 Hónapután jobban tōdd rá,
 Hej, tōdd rá, mos' tōdd rá!
8. Feleségem, a kis piszok,
 Haragszik, mert mindig iszok.
 Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Holnapután nem érünk rá!
 Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
9. Ne haragudj, te kis piszok,
 Nem a te pénzeden iszok!
 Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Holnapután nem érünk rá!
 Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
10. Fé' revágom a kalapom,
 Ęn magamat kimulatom!
 Így tēdd rá, úgy tēdd rá!
 Mára tēdd rá, hónap tēdd rá,
 Holnapután nem érünk rá!
 Így tēdd rá, úgy tēdd rá!

11. Elindultam a nagy útra,
Eltörött a kocsim rúdja.
Így tedd rá, úgy tedd rá!
Máma tedd rá, holnap tedd rá,
Holnapután nem érünk rá!
Így tedd rá, úgy tedd rá!

12. Három tepsi túros lepény,
Málészájú zsidó legény.
Málészájú bótoslegény.
Így tedd rá, úgy tedd rá!
Máma tedd rá, holnap tedd rá,
Holnapután nem érünk rá!
Így tedd rá, úgy tedd rá!

Bajmok, Gyurákné Kis Teréz (75) napszámos és Farkas Mihály (74) parasztciterás.

Volly I., 1963.

Csóka, Gligor Jánosné Zsifkó Magdolna (67).

Kónya S., 1977.

Törökfalu, Gödér Mihály (63) hegedű, Pördi Ferenc (43) kontra,

Balog György (40) bőgő, Varró Imre (32) szaxofon, Pördi Zoltán (22) harmonika.

Burány B., 1979.

Szaján, Törköly Imréné Sziráki Vera (88).

Barsi T.–Bodor A.–Palatinus I., 1996.

175. c

Reggel van már, dél kezd lenni,
Jó lesz, jó lesz hazamenni!
Eszteendőre vagy kettőre
Jövünk a keresztelőre.

Topolya, Dósáné Bodor Julianna (79).

Borús R., 1964.

Vendégbúcsúzó versike, dallam nélkül (közölve Topolya: 131. lap).

Énekelhető az itt közölt dallamra is a refrén hozzátoldásával.

Kísérő nótaként erre a dallamra marsoltak haza a bálokról a Fejér megyei legények (Pesovár: 249. lap).

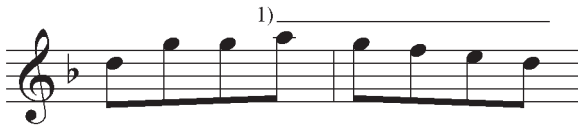
♩ = 100

Refr: I. Sej, dí - nom, dá - nom, míg é - lők is, bá - nom,

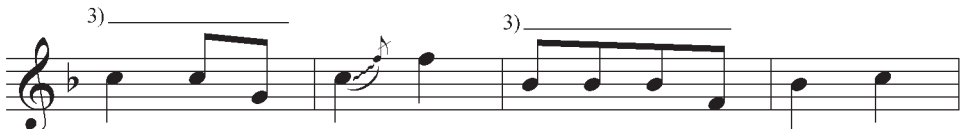
Hogy mēg - há - za - sod - tam!

Fe - le - sé - gem o - lyan tisz - ta,

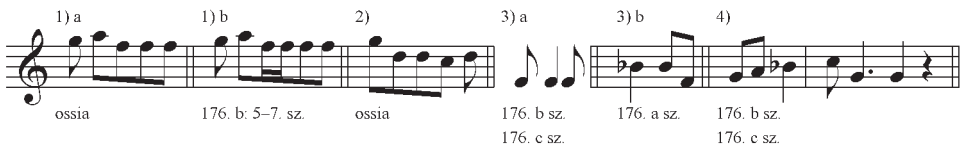
Két - szer ső - pör egy hó - nap - ba!

Refr: Sej, dí - nom, dá - nom, míg é - lők is, bá - nom,

Hogy mēg - há - za - sod - tam!

ossia

176. b. 5-7. sz.

ossia

176. b sz.

176. c sz.

176. a sz.

176. b sz.

176. c sz.

2. Kenyeret is jól tud sütni,

Háromszor is befűt neki.

Refr: Sej, dínom, dánom, míg élők is, bánom,

Hogy mēgházasondtam!

3. Háromszor is befűt neki,

Mégis sületlen szēdi ki!

Refr: Sej, dínom, dánom, míg élők is, bánom,

Hogy mēgházasondtam!

Asszonycsúfoló. Refrénes táncdallam, gyakran a refrénnel indítják a dalt (pl. 177. sz. is). A *Zörög a kocsi* kezdetű menyasszonyi indulóval is rokon (62–63. sz., típusa MNT VIII: 54.).

Dallamtípus: Járdányi J. 89. (székely), rokon és K-V: 280.

1. Feleségöm olyan tiszta,
 Éccör mosdik egy hónapba!
Kéccör mosdik egy hónapba.
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
Refr. *Sej, dínom, dánom, jaj, de nagyon bánom,*
 Hogy mögházasodtam!
2. Délbe söpri föl a házat,
 Kutya moss el a tálat!
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
 Hogy mögházasodtam!
3. Fejibe van olyan tetű,
Fejibe is olyan tetyű,
A fejibe olyan tetyű,
 Mint egy rördös béröskesztyű!
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
Refr. *Sej, dínom, dánom, jaj, de nagyon bánom,*
 Hogy mögházasodtam!
4. Szömibe is olyan csipa,
Szömibe mög olyan csipa,
 Mint egy rördös tajtékpipa!
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
 Hogy mögházasodtam!
5. Pöndölibe olyan bolha,
 Mint egy rördös pulikutya!
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
 Hogy mögházasodtam!
5. a Lába szárán olyan bolha,
 Mint egy rördös ökör combja!
Refr. Hej, dínom, dánom, jaj, de nagyon bánom,
 Hogy mögházasodtam!
6. Ha kimögyön a piacra,
 A cipőből lóg a kapca!
Refr. Hej, dínom, dánom, jaj, de nagyon bánom,
 Hogy mögházasodtam!
7. Kinyeret is jól tud sütni,
 Öccör-haccor befüt néki!
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
 Hogy mögházasodtam!
8. Öccör-haccor befüt néki,
 Mégis sületlen szödi ki!
Refr. Hej, dínom, dánom, míg élök, bánom,
 Hogy mögházasodtam!

Csóka, Cára Istvánné Körmendi Anna (37).
Törökkanizsa,
 Sós Mihályné Törköly Erzsébet (59, 79).

Burány B., 1962.

Burány B.–Gubás J., 1977, Bodor A.–Németh I., 1997.

1. Van énnékem feleségem,
Adott a Jóisten nékem.
Refr. Ihajla, hajla, még élek, bánom,
Hogy megházasodtam!
1. a Nincs énnékem szébb vendégem,
Mint a kedves feleségem!
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy megházasodtam!
2. Korán főkel, nyóc órákor,
Haja úgy áll, mint a bokor!
Refr. Ihajlom, hajlom, míg élek, bánom,
Hogy megházasodtam!
3. Ki *jis* mén *ú ja* pijacra,
Cipőjibü lóg a kapca.
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy megházasodtam!
4. Feleségem olyan tiszta,
Ēgyszër mosdik hat hónapba!
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy megházasodtam!
5. Szömében van akkora csipa,
A szemébe akkora csipa,
Mint egy rëndös tajtékpipa!
Olyan, mint egy tajtékpipa!
Refr. Ihajla, hajla, még élek, bánom,
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!
6. A fejében akkora tetü,
Fejibe van akkora tetü,
Mint egy rëndös bëröskesztyü!
Olyan, mint egy bëröskesztyü!
Refr. Ihajla, hajla, még élek, bánom,
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Refr. Ihajlom, hajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!
7. Pöndölibe akkora bolha,
Mint egy rëndës agárkutya!
Olyan, mint egy agárkutya!
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!
8. Kenyeret is tud az sütni,
Kinyeret is jól tud sütni,
Ötször-hatször befüt néki!
Refr. Ihajla, hajla, még élek, bánom,
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!
9. Ötször-hatször befüt néki,
Mégis sületlen vöszi ki!
Mégis sületlen szëdi ki!
Refr. Ihajla, hajla, még élek, bánom,
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!
10. Föl is söpri *ú* az uccát,
Mind kitördösi a kis fát!
Mind kitördeli a kis fát!
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!
11. Feleségem krumplit kapál,
Utána a gaz mind föláll.
Refr. Ihajla, hajla, még élek, bánom,
Hogy megházasodtam!
12. Feleségem krumplit ültet,
Eredj oda, verd mæg ütet!
Refr. Ihaj, csuhajlom, míg élek, bánom,
Hogy mögházasodtam!

Mohol, Magó István (47).

Csóka, Banka János (45).

Mohol, Denkovics Ferencné Lajkó Júlia (53) és Fekete Mihályné Lajkó Mária (57).

Király E., 1961.

Burány B., 1965.

Bodor G., 1971.

1. Gazdag vót az édösapám,
Gazdagságot hagyott rëjám.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
2. Tizenkét kecskekötelet
Mög egy abranycanyelet.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
3. Jankahídrul házasodtam,
Jaj, de sokat fáradoztam!
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
4. El is vöttem olyan frisset,
Mint a tetú az ingömbe.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
5. Föl is tud az korán kelni,
Kilenc-tíz óra tájába.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
6. Mög is mosi az az arcát,
Retkössen hagyja a nyakát.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
7. Mög is füsüli a haját,
Kócossan hagyja a nyakán.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
8. Kinyeret is tud az sütni,
Hatször-hétször befüt néki!
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
9. Hatször-hétször befüt néki,
Mégis sületlen szödi ki!
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
10. Mög is mossa az a lábát,
Retkössen hagyja a sarkát.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!
11. El is söpri az az uccát,
Mind kitördösi ja kis fát.
Refr: Ihajlom, hajlom, míg élék, bánom,
Hogy mögházasodtam!

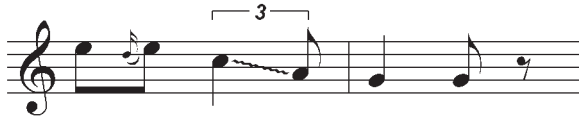
Magyarszentmihály, Fülöp Ágota (75).

Király E., 1966.

♩ = 84

1. Refr: Sej, dí - nom - dá - nom, míg én é - lők, bá - nom,

Hogy mēg - há - za - sod - tam!

Mert én asz-szonyt, o-lyant kap-tam,

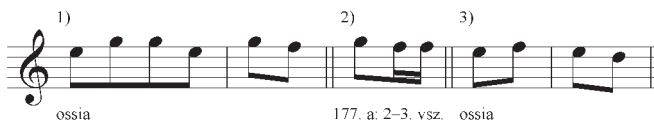
A - mi - lyen - re nem gon - dol - tam.

Refr: Sej, dí - nom - dá - nom, míg én é - lők, bá - nom,

Hogy mēg - há - za - sod - tam!

ossia

177. a: 2-3. vsz. ossia

2. Fölkél réggel nyóc órákkó,

Betisztogat tíz órákkó.

Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élők, bánom,

Hogy mēgházasonodtam!

3. Ha kényeret akar sütnyi,

Égy-két hétig készül neki.

Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élők, bánom,

Hogy mēgházasonodtam!

4. Ötször-hatszor bédagassza,
Mégis keletlen szakítja!
Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élök, bánom,
Hogy mëgházásodtam!
5. Mert én asszonyt, olyant kaptam,
Amilyenre nem gondoltam.
Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élök, bánom,
Hogy mëgházásodtam!
6. Hogy ha rongyos a nadrágom,
Összeszidja jaz apámot.
Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élök, bánom,
Hogy mëgházásodtam!
7. Hogy ha ingemet foltozza,
Édésanyámat átkozza.
Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élök, bánom,
Hogy mëgházásodtam!
8. Mert én asszonyt, olyant kaptam,
Amilyenre nem gondoltam.
Refr. Sej, dínom-dánom, míg én élök, bánom,
Hogy mëgházásodtam!

Doroszló, Radics Józsefné Szücs Mária (71).

Kiss L., 1961.

Szintén refrénes, szó-végű változat, talán autentikus mődalból alakult plagálissá.

177. a

1. Feleségem olyan tiszta,
Éccer mosdik hat hónapba.
Refr. Hej, dínom-dánom, még élök, bánom,
Hogy mëgházasodtam!
2. A szemébe akkora csipa,
Mint egy rëndës tajtékpipa!
Refr. Hej, dínom-dánom, még élök, bánom,
Hogy mëgházasodtam!
3. A fejibe akkora tetü,
Mint egy rëndës mosóteknő!
Refr. Hej, dínom-dánom, még élök, bánom,
Hogy mëgházasodtam!
4. Kënyeret is jó tud sütni,
Ötször-hatször füt bë néki!
Refr. Hej, dínom-dánom, még élök, bánom,
Hogy mëgházasodtam!
5. Ötször-hatször bëfüt néki,
Mégis sületlen szëdi ki!
Refr. Hej, dínom-dánom, még élök, bánom,
Hogy mëgházasodtam!

Törökfalu, Gödér Mihály (63) hegedü, Pördi Ferenc (43) kontra, Balog György (40) bőgő,
Varró Imre (32) szaxofon, Pördi Zoltán (22) harmonika.

Burány B., 1979.

♩ = cca 92–120

1. É - des - ked - ves fe - le - sé - gēm, de jó asz - szony vagy!

A - mit ősz - sze - ka - par - gat - tam, mind el - her - dāl - tad!

Tra - laj - la - raj - raj, tra - laj - la - raj,

Tra - laj - la - raj - raj, tra - laj - la - raj.

4. vsz.

1. a Édes-kedves feleségem, de jó asszony vagy!
Amit kicsit keresgettem, elpusztítottad!
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj,
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj.

2. Édes-kedves feleségem, de szép asszony vagy!
Beillené sodrófának, oly egyenes vagy!
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj,
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj.

3. Még azt mondja az én uram, hogy engem
mégver!
Csak azt hányja a szememre: az asszony hever!
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj,
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj.

4. Kitanútam az asszonnak a hamisságát:
Megtanátam a zsebibe (az) üveg pálinkát!
Tralajla-raj-raj, tralajla-raj,
Tralaj la-raj-raj, tralaj la-raj.

Zenta, Károly Jánosné Döme Klára (45).
Mohol, Vlasity Károlyné Zéltly Klára (50, 62).

Király E., 1968.
Burány B., 1978, Bodor A.–Burány B.–Németh I., 1990.

Szintén refrénes, ötfokú ugróstánc-dallam.

♩ = 168

1. El - él - tem a vi - lá - gi jót,

El - vet - tem egy ci - gány rin - gyót.

He - ge - dű - ben van is mó - dom,

Min - den ci - gány a só - go - rom.

2. Menyecske nék nem jó lenni,
 Me' keveset adnak enni!
 Keves, keves az a rántott leves,
 Menyecske nék de keserves!

3. Jó az uram, jónak látszik,
 De csak akkó, mikó alszik!
 Reggel fölkel, jó összever,
 Megvan nekem a jó reggel!

Királyhalom, Bicskei Lukács (60).

Csóka, Kónya Mihályné Banka Julianna (61).

Kiss L., 1942.

Kónya S., 1976.

Nyolc szótagos dudanóta. Heterometrikus alakban gyakoribb.

Variáns: 182, heterometrikus.

Dallamtípus: Járdányi-függelék: *Mély a Tiszának a széle*.

♩ = 138

1. Ződ asz - ta - lon ég a gyer - tyá,
 Az én ba - bám gyúj - to - gat - ja.
 Hun el - ót - ja, hun meg - gyújt - ja,
 Csak a szí - vem szo - mo - rít - ja.

2. *hejde* Jó az uram, jónak látszik,
 Hogyha alszik, nem bánt senkit.
 Tud az engem ütni-verní,
 Nem tud az egy kendőt venni. (Ez idáig van.)

Torontáltorda, Sós József (88).

Király E., 1968.

Dudanóta. Parlando tempóban más szövegekkel is előfordul (VMND I: 93).
 Dallamtípus: Járdányi I. 132. (általános).

♩ = 108–120

1. Tar - ka pa - szúr az ágy a - latt,

Jaj, de ré - ges - ré - gen nem lát - ta - lak!

Ha nem lát - lak va - sár - na - pig,

Meg - ha - sad a szí - vem ad - dig!

1. a Sárga papucs az ágy alatt,
Csirke csipog az ágy alatt,
Jaj, de régés-régén nem láttalak!
Add ide, babám, a pici szádat,
Hagy csókuljak rajta százat!
2. Édesanyám mondta nékém,
Sej, haj, minek a szerető nékém?
Sej, haj, de én arra nem hajlottam,
Titkon szeretőt tartottam.

3. Titkon szeress, nē tudja más!
Sej, haj, tőled várok vigasztalást!
Sej, haj, nem szerettem soha sēnkit,
Csak a magam szeretőjít!
4. Árok, árok, de mély árok,
Amerre én hozzád járok!
Beleestem, benne vagyok,
A szerelem rabja vagyok!

5. Mënyecskének nem jó lënni,
Mer' keveset annak ënni!
Jaj, de keves az a rántott leves,
Mënyecskének de keserves!

6. Jó az uram, jónak látszik,
Kiváltképpen, mikor alszik.
Rëgge' fõkel, 'szt jó jösszever,
Mëgván nekëm a jó rëgge!

7. Nekëm olyan kis uram vót:
Három arasz gatyája vót.
Ágyba kicsi, böcsõbe nagy,
Nyõni kezdëtt, 'szt abbamaradt.

8. A fűzfának nincsen töve,
A vendégnek nincsen szõme!
Szõme vóna, hazamõnne,
Madarász Tamásnál nem köletlenkõnne!

Gombos, Nemes Gáspár (63) és Bacskó Antalné Dinnyési Anna (57).

Magyarszentmihály, Fülöp Ágota (75).

Királyhalom, Balog Dezsõné Szilák Margit (48).

Horgos, Magócsi Andrásné Varga Etelka (59).

Felsőhegy, asszonyok.

Kiss L., 1939.

Király E., 1966.

Kiss L., 1972.

Kiss L., 1972.

Bodor A., 1992.

Dudanóta tréfás dudautánzó szótagszám-bõvítésekkel.

Az 1–3. vsz. „lassú csárdás”, de „tűskömöt” is járnak rá.

A 8. vsz. Magyarszentmihályon vendégküldõ. Bizonytalan elõadásban hangzott el, de másodszeri énekléskor a dallamszándék erre a típusra utalt.

Dallamtípus: Járdányi I. 148. (általános, kivéve a székely és északnyugati területet).

$\text{♩} = 104-120$

1. De szé - lés a Tí-sza vi-ze!

De még mé-lyebb a kö - ze-pe!

Bar - na kis - lány ke-rül - ge - ti,

Á - tal a - kar raj - ta men - ni.

1) ossia 2) 2. b, 3. 5. vsz. 3) a 1. b, 1. c, 2-6. vsz. 3) b 3. a vsz. 182. a, 182. b sz.

4) ossia 5) a ossia 5) b ossia 6) a ossia 6) b ossia

1. a Jaj, de mély a Tisza vize!
De még mélyebb a közepe!
Barna kislány kerügeti,
Átal akar rajta menni.

1. c Mély a Tiszának a széle,
De még mélyebb a közepe!
Égy szép barná legény kerilgeti,
Átál akár rájta menni.

1. b Mély a Tiszának a széle,
De még mélyebb a közepe!
Szóke, barna kislány kerügeti,
Szóke, barna kislány mérëgeti,
Átal akar rajta menni.

2. Átal akar rajta menni,
Rózsaszólot szakajtani.
Róza, róza, nê hajladozz,
Énrám, babám, nê váraozz!

2. a Átal akar rajta menni,
Bazsarózsát szakajtani.
Rózsát akar szakajtani.
Rózsa, rózsa, rózsa, nē jingadozz,
Rózsa, rózsa, rózsa, ne hervadozz,
Énrám többet nē váraKOZZ!
Te meg, babám, ne váraKOZZ!
2. b Átal akar rajta menni,
Piros rózsát szakajtani.
Piros rózsát akar szedni.
Rózsa, rózsa, rózsa, nē hajladozz!
Rózsa, rózsa, rózsa, nē illatozz,
Ej, rózsa, rózsa, rózsa, nē hajladozz!
Énrám, babám, nē váraKOZZ!
3. Mer' ha énrám váraKOZÓ,
Soha még nem házasodó!
GyöNGE vagy, babám, a házaságra,
Ej, gyöNGE vagy még, babám, házaságra,
Nem illik a csók a szádra.
3. a Mert, ha jénrám váraKOZOL,
Soha még nem házasodol!
GyöNGE vagy még a házaságra,
Nem illik a csók a szádra!
Anyósod tesz fel az ágyra!
Kis székén méSZ föl az ágyra!
4. Nem illik a csók a szádra,
Anyósod tesz föl az ágyra!
Kis szék köll a nagy szék mellé,
Kis széköt töttek a lábod alá,
Úgy méhETSZ az asszony mellé!
Úgy rúgnak a dunna alá!
5. Kis szék köll a lábod alá,
Úgy bújHATSZ a dunnád alá.
Úgy mék föl a dunnád alá.
Úgy fekhETSZ a dunnám alá!
Úgy rúgnak a dunna alá!
Dunna, dunna, dunna, de rövid vagy!
Ej, dunna, dunna, dunna, de rövid vagy!
Ugyē, babám, az ényim vagy?
Tē még, babám, az ényim vagy!
5. a Kis szék kell a nagy szék mellé,
Úgy másZHATSZ az asszony mellé!
Úgy méhETSZ az asszony mellé!
Dunyha, dunyha, dunyha, de rövid vagy!
Te meg, babám, az ényim vagy!
Látod, babám, az ényim vagy!
5. b Kis szék köll a nagy szék mellé,
Úgy bújHATSZ az asszony mellé.
Úgy ugroK az asszony mellé.
Dunna, dunna, dunna, de rövid vagy!
Ugyē, babám, az ényim vagy?
Tē még, babám, de hosszú vagy!
6. Édesanyám lánya vagyok,
Görögdinnye farú vagyok.
Annak adok, akinek akarok,
Mégis egészbe maradok!

Bajsa, Búza Pál (33).

Bogaras, vegyes csoport citerával.

Szabadka, Baricsek János (86).

Horgos, Krekuszka György (49).

Csóka, Banka Mihályné Hecksó Erzsébet (62).

Csóka, Gligor Jánosné Zsifkó Magdolna (66, 79).

Zenta, Gyetvai Simonné Mura Erzsébet (80).

Martonos-Ostorka/Zenta, Sóti Mihályné Beszédes Etelka (65).

Völgyes, György Imre (64).

Ludas/Hajdújárás, Szücs László (70).

Doroszló, Mészárosné Kovács Anna (75).

Péterréve, asszonyok.

Király E., 1960.

Király E., 1961.

Király E., 1966.

Kiss L., 1969.

Kónya S., 1975.

Kónya S., 1976, 1989.

Bodor A.–Németh I., 1990.

Bodor A.–Németh I., 1990.

Varga A., 1992.

Bodor A.–Varga A., 1992.

Varga A., 1994.

Bodor A., 1995.

Egyike legnépszerűbb, ma is gyűjthető dalainknak. Utótagjának megnövelt szótagszáma már meglehetősen műdalos fordulatokat használ. A gyakori előfordulás ellenére sem változik lényegesen. Valószínűleg izometrikus alakból vált heterometrikussá.

Variáns: 179., izometrikus.

Dallamtípus: Járdányi-függelék: *Mély a Tiszának a széle.*

1. Mély a Tiszának a széle,
De még mélyebb a kőzepe!
Egy szép barna legény kerilgeti,
Átál akár rájta menni.

2. Átál akár rájta menni,
Bázsárózsát szakájtáni.
Rózsá, bázsárózsá, ne virágozz,
Té még, bábám, ne várakozz!

3. Ha té énrám várakozol,
Sohá még nem házásodol!
Gyöngé vágy, bábám, a házasságra,
Kis székén mész fél a ágyrá!

4. Kis székét a nágy szék mellé,
Úgy mész fél az ásszony mellé.
Dunyhá, dunyhá, dunyhá, de rövid vágy,
Té még, bábám, de hosszú vágy!

Bácskertes, Nagyfejű Istvánné Balog Erzsébet (61) és Bujákné Nagyfejű Mária.

Silling I.,

182. b

1. Dunyhá, dunyhá, dunyhá, csipkés dunyhá,
Kilácik a lábod ujjá!
Sáros púpucs az ágy alát,
Jáj, de régén nem láttalak!
Dunyhá, dunyhá, dunyhá, csipkés dunyhá,
Kilácik a lábod ujjá!
2. Kis székét a nágy szék mellé,
Úgy bújok az öreg mellé!
Dunyhá, dunyhá, dunyhá, csipkés dunyhá,
Kilácik a lábod ujjá!
3. Lábád ujján ván a kërém,
Lábád kézëtt mëg az ërëm.
Dunyhá, dunyhá, dunyhá, csipkés dunyhá,
Kilácik a lábod ujjá!

Bácskertes, Péter Pálné Szurap Ilona (77, 80).

Kiss L., 1969, Bodor A.–Bodor G., 1972.

A dalt a bővült III–IV. refrénszerű sorral indítja, ebben hasonlít a 176–177. sz. dalok refrénnel kezdetű előadására.

$\text{♩} = 120$

1. Ma - gas fán te - rem a mēggy - mag,
 Ma - rad - hatsz, rú - zám, ma - gad - nak!
 De én sze - re - tőt ta - lá - lok,
 De tē, hun - cut, maj' mēg - bá - nod!

1) 2) 3)
 ossia ossia ossia

2. Fekete szárú cserēsnye,
 De szép állású mēnyecske!
 De szeretném az állását!
 Egy éjjel velehallását!

3. Kéket nyílik az ibolya,
 Szerelmes nem lészék soha!
 Láncot tészék a szívemre,
 Mēgmutam, bírok vele!

(Az öregek lassú csárdást jártak rája.)

Gombos, Bacskó Antalné Dinnyési Anna (57, 79).

Kiss L., 1939, 1961.

Az énekes kiskorában édesanyjától tanulta.
 Heterometrikus, heteroritmikus dudanáta.
 Dallamtípus: Járdányi I. 88. (általános), rokon típus.

$\text{♩} = 108-126$

1) _____

1. A haj - na - li csil - lag ra - gyog,

2) _____ 1) _____

Még - is a kocs - má - ba va - gyok.

3) _____

Jaj, Is - te - nēm, de szé - gyél - lēm,

4) _____ 5) _____

Hogy rég - gel köll ha - za, ha - za - mēn - nēm!

6) _____

Már én az - tat nem tē - szēm,

6) _____

Ha ha - za - mēk, lē - fek - szēm,

Még az éj - jel ki - a - lu - szom ma - ga - mat!

2. Téli, nyári keresetém
 Összetészem, mégsincs pénzém!
 Jaj, istenem, de szégyellém,
 Mind elmulattam a pénzém!
 Húzd rá, cigány, tamburás!
 Mégfizetem az árát!
 Még az éjjel mégfizetem az árát!

Törökfalu, Gödér Mihály (63) hegedű, Pördi Ferenc (43) kontra, Balog György (40) bőgő,
 Varró Imre (32) szaxofon, Pördi Zoltán (22) harmonika. Burány B., 1979.

Funkcióját nálunk nem ismerjük, de valószínűleg hajnali nóta, melyre reggel felé énekszóval táncoltak a multságok végén. (Pesovár: 247. lap). Az észak-magyarországi megyékben menyasszony-porkoláskor is szokták énekelni (MNT III/A: 812., 813., 814.).

Nagy terjedelmű dallam, hétsoros stróf szerkezete is rendhagyó. Az V–VI. dallamsor egymással kvintviszonyban áll. Műdal eredete sem kizárt.

Dallamtípus: Járdányi-függelék: *A hajnali csillag ragyog.*

184. a

Esthajnali csillag ragyog,
Én még a kocsmába vagyok.
Jaj, istenem, de szégyellém,
Hogy réggel köll hazamennem!
Én ezt többet nem tészem,
Hazamegyék, lőfekszem!
Kialuszom magamat szép csendésen!

Gombos, Temonovics Józsefné Kozma Katalin (70).

Bodor A.–Bodor G., 1972.

$\text{♩} = 144$

1. A - zér' ad - tam száz - hús - z pën - göt,
1) _____ 2) _____

Hogy a fa - rod jár - jon rëz - göt!

Refr: Sej, haj, gön - dör a ba - bám,

Sze - ret is az ën - gëm i - ga - zán!

1) ossia 2) 9. vsz. 3) ossia 4) 3. vsz.

2. Ha nem jár a farod rëzgöt,
Add vissza *ja* százhús pëngöt!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az ëngëm igazán!

3. Az én uram vót a Balázs,
Bajszára szállott a darázs.
Refr: Sej, haj, kend öreganyám,
Szereti-e kendet még öregapám?

4. Házunk fölött gólyafészék,
Az én uram mindig részëg!
Refr: Èj, haj, göndör a babám,
Szeret is az ëngëm igazán!

5. Èngëm szeress, në anyádat!
Èn csokolom még a szádat!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az ëngëm igazán!

6. Szerettelek sok ideig,
Nyóc órától fél kilencig!
Refr: Èj, haj, leveles a gally,
Szerettelek, rózsám, még ne csalj!

7. Azt gondolod, mindig így lësz,
Hogy szeretöm soha nem lësz?
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az ëngëm igazán!

8. Mindenféle szeretőm vót,
Csak még zsidó lëján nem vót!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az ëngëm igazán!

9. Ezétt vagyok ilyen kicsi:
Sokat rázott ingëm a csacsi!
Refr: Èj, haj, leveles a gally,
Szerettelek, rózsám, mëg ne csalj!

Hertelendyfalva, Biszak Anna (55).

Felsőhegy, Márkus Mihály (91).

Mohol, Zélity Sándor (73, 74), Vlasity Károlyné Zélity Klára (52).

Király E., 1960.

Burány B., 1966.

Burány B., 1979, 1980.

Nagy népszerűségnek örvendő plagális fríg hangnemű refrénes táncdal, előtagja dudanóta, ennek rímes párversei kurjantóként is ismertek (1. vsz. pl. MNT III/A: 351–369.).

Izometrikus alakban, rubato tempóban l. Járdányi I. 72. (székely, palóc).

Heterometrikus, refrénes alakban a 19. század 80-as évei óta van róla írott adat. Refrénestül együtt még Boszniába is eljutott (talán az ott állomásozó magyar bakák révén). (Bartók: *Népzeneánk*, 74. sz.)

Dallamtípus: Kerényi 152.

1. Először is igyunk rája!
Bulës Jóska* kontójára!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az engem igazán!
2. Másodszor is igyunk rája!
Felesége kontójára!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az engem igazán!
3. Ház tetején gólyafészék,
Bulës Jóska mindig részeg.
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az engem igazán!
4. Részeg hétfőn, részeg kedden,
Részeg bizony egész hétén!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az engem igazán!
5. Azt gondolod, hogy én bánom,
Hogy tétőled el köll válnom?
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az engem igazán!
6. Ha nem szeretsz, éljél magad,
Mint a juhászok számára!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
Szeret is az engem igazán!

Zenta, birkanyíró asszonyok.

Tripolsky G., 1967.

*Bules Jóska zentai birkásgazda, akinél éppen birkanyírás volt.

1. Erre gyere, amerre én,
 Úgy tudod még, hol lakom én!
Mégmutatom, hol lakom én!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!
2. E're gyere, ne mőnj a'ra,
 Jobb út van e're, mint a'ra!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!
3. Faggyúgyertyát égetek én,
 Barna kislányt szereték én.
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!
4. Egy szöm kökény, két szöm kökény,
 Szőkét, barnát szeretök én!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!
5. Engem szeress, ne anyádat,
 Én csókolom meg a szádat!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!
6. Azt gondolod, hogy én bánom,
 Hogy tőtőled el köll válnom?
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!
7. Mindēnfēle szeretőtőm vót,
 Csak még zsidó legény nem vót!
Refr: Sej, haj, göndör a babám,
 Szeret is az engem igazán!

Pacsér, Király Józsefné (64).

Bajsa, Bajcsi Simonné Petrás Cecília (80).

Székelykeve, Bíró Ferenc (71).

Szilágyi, Tarján Sándorné Mendei Erzsébet (59) és Buják Jánosné Bényei Ágnes (66).

Törökkanizsa, Sós Mihályné Törköly Erzsébet (59, 60).

Király E., 1957.

Borús S., 1960.

Kiss L., 1968.

Kiss L., 1969.

Burány B., 1978, 1979.

Szövegei közül sok egy műdalszerű dallammal szólal meg leggyakrabban (Járádányi-függelék: *Faggyú gyertyát égetek én*).

$\text{♩} = 120-132$

1. U - gat a ku - tyám, a Raj - na,

Jön a sze - re - tőm, a bar - na.

Refr. Hej, ró - zsa, ró - zsa, pün - kős - di ró - zsa,

Gye - re ha - za, ba - zsa - ró - zsa!

2. Hiyába vártam a rózsám,
Nem is ugat már a kutyám.
Refr. Hej, rózsá, rózsá, pünkösdi rózsá,
Gyere haza, bazsarózsá!

3. Zöld a kökény, maj' megkékül,
Most vagyok szerető nélkül.
Refr. Hej, rózsá, rózsá, gyöngé viola,
Gyere haza, bazsarózsá!

4. Üssön még, babám, a ménkű,
Akkora, mint egy malomkő!
Refr. Hej, rózsá, rózsá, pünkösdi rózsá,
Gyere haza, bazsarózsá!

5. Egyen meg a fene téged,
Ameddig leér az inged!
Refr. Hej, rózsá, rózsá, pünkösdi rózsá,
Gyere haza, bazsarózsá!

Mohol, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (46, 51).
Völgyes, Pósa Vilmosné Kovács Magdolna (62).

Király E., 1974; Burány B., 1979.
Bodor A., 1995.

Plagális, szó-végű, refrénes dallam. A *III magyar népi táncdal* (38. sz.) lassú csárdásként közli Tolna megyéből.

Dallamtípus: Típuskatalógus IV 475 c.

1. Ősszel érik még a szilva,
 Ne járj énutánam sírva!
Refr. Hej, rózsza, rózsza, pünkösdi rózsza,
 Gyere haza, tubarózsza!

2. Mert én büszke legény vagyok,
 Büszke leány után járok.
Refr. Hej, rózsza, rózsza, pünkösdi rózsza,
 Gyere haza, tubarózsza!

3. Ez a kislány tehenet fej,
 Lába közé csöpög a tej.
Refr. Hej, rózsza, rózsza, pünkösdi rózsza,
 Gyere haza, tubarózsza!

4. Ez a kislány tököt árul,
 Még is látszik a hasárul!
Refr. Hej, rózsza, rózsza, pünkösdi rózsza,
 Gyere haza, tubarózsza!

Péterréve, asszonyok.

Bodor A., 1995.

Ezek a szövegek is inkább műdallamokon fordulnak elő.

$\text{♩} = 168$

A csiz - má - mon, de nin - csen ké - reg, mert

Ki - rág - ta a pat - kány - fé - reg.

De én tē - te - tēk (-tēk-tēk-tēk), de én tē - te - tēk (-tēk-tēk-tēk)

Mert én csiz - ma - di - át sze - re - tēk!

1) 2) 3)
ossia ossia ossia

Horgos, vegyes csoport zenekarral.

Király E., 1962, Bodor A.–Burány B., 1972.

Sok helyen ma is kedvelt frisses. Dallama a dudanótákkal rokon, de már a hangszeres cifrázatok sok műdalos fordulatot honosítottak meg benne. Második sorát a gyakorló népi muzsikusok gyakran felé törik, így a dallam ereszkedő jellegét is elmaszatolják.

$\text{♩} = 116$

1. Há - rom hú - szast ke - res - tem,
A - zon nyo - szo - lyát vet - tem.
Én ü - lök le a szé - li - re,
Te még a kö - ze - pi - be.

1) 2)
2. 3. vsz. ossia

2. De sok eső, de sok sár!
Térgyig sáros a csizmám.
Megérdemli a babám,
Kijért sáros a csizmám!

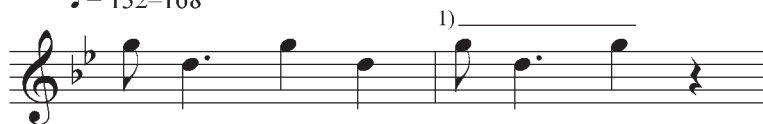
3. De sok eső, de sok sár!
Térgyig sáros a szoknyám.
Megérdemli a babám,
Kijért sáros a szoknyám!

Királyhalom, Szabó Ferenc (79).

Kiss L., 1944.

Hét szótagos dudanóta, utolsó sora műdalos fordulatokkal bővül. Ezeket most kihagytuk.

♩ = 132–168

1. Ki - csi még a mi lá - nyunk,

Nē jár - jék kend mi - ná - lunk!

Maj' meg - nyöl a mi lá - nyunk,

La - ko - dal - mat csi - ná - lunk!

ossia

3. vsz.

ossia

1. a vsz.

ossia

ossia

1. a Kicsi még a mi lányunk,
Nem járhat sz te minálunk!
Mit kereső minálunk?
Majd ha mögnyöl a mi lányunk,
Eljárhat már minálunk! (Ez olyan falusi...)
Akkor járhat sz minálunk!

2. Mőgnyöt már a mi lányunk,
de Eljárhat kend minálunk!
Sē nem kicsi, sē nem nagy,
Éppen hozzám való vagy!

3. Vékony dőszkakerítés,
Benne egy dőrek teremtés.
Sē nem kicsi, sē nem nagy,
Éppen hozzám való vagy!

4. Erre gyerünk, itt az út,
Nyisd ki, kislány a kaput!
Nyisd ki, kislány, elöttünk,
Mert mi teérted jöttünk!

5. Ez a kislány eladó,
Maj' mögvősz a zsidó!
A zsidónak nem adjuk!
Kőzfogóját most tarsuk!

6. Hej, csicsóka, csicsóka,
Főszket rakott a csóka
Kisangyalom kertjébe,
Főgefafa tetejébe.

7. Vékony deszkakerítés,
Átlátszik az ölelés.
sej, Ölelj, babám, kedvedre,
Nem hányom a szömedre!

8. De sok eső, de sok sár,
De sok kislány megsalt már!
Ha még ez az égy megsal,
Megátkozom, hogy meghal!

9. Este van má, nyóc óra,
Este van a faluba,
Kislány áll a kapuba,
Sárga cukrot ropogtat,
Apró cukrot ropogtat,
Engöm odacsalogat.

10. Legény áll a fa alatt,
Sárga cukrot ropogtat.
Sárga cukrot ropogtat,
Engöm odacsalogat.

Bajmok, Farkas Mihályné Jandó Etel (70), Farkas Mihály (74).

Magyarszentmihály, Makán Katalin (65).

Csóka, Kökény József (54).

Csóka, Rapos Vilmosné Dupák Viktória (83).

Csóka, Banka János (58).

Satrinca, Birinyi Andrásné Német Anna (82).

Rábé, Molnár Márton (74).

Péterréve, Csaszni Imréné Földesi Katalin (79).

Volly I., 1963.

Király E., 1966.

Kónya S., 1975.

Kónya S., 1976.

Kónya S., 1977.

Bodor A.–Szemerédi M., 1992.

Bodor A.–Bodor G., 1997.

Bodor A., 2000.

Izometrikus hét szótagos dudánóta. Nálunk leggyakoribb népdalszerűtlen fordulatokkal kibővült negyedik sorral, de ugyanakkor izoritmikus alakban is előfordul, ha ritkábban is. (A műdalos bővüléseket itt nem közöljük.) Dallamfordulataiban felbukkannak még hagyományba illő, stílusos megoldások is (pl. szép az 1. variáció). Mindenféle mulatságokon, így lakodalomban is gyakran éneklik. Elterjedése széles körű. Népszerűségét a 19. században 15 adat bizonyítja. Számon tartják cigány, horvát, román és szlovák variánsait is.

Variáns: 190., 191., 220., 221.

Dallamtípus: MNT X: 125. típus.

♩ = 132

1) —————

1. – Pi - ros al - ma, göm - bö - lyú,

1) —————

Fe - küdj mel - lém, gyö - nyö - rú!

2) —————

– Nem fek - szék én kend mel - lé,

4) ————— 3) —————

I - haj - ja, csu - haj - ja, úgy - sē lē - szék a ken - dé!

1) ————— 2) 3) 4) —————

ossia ossia 2. vsz. 3-7. vsz.

2. Édes, kedves Katica,
Hol hálunk az éccaka?
Vagy nálatok, vagy nálunk,
Ihajja, ahol helyet találunk.

3. Túl a Tiszán, Bácskába
Készül a lány a bálba.
Sárga cipő a lábán,
Icca, Tëca, úgy megy végig az utcán.

4. Túl a Tiszán, innen is,
Verjen meg az Isten is!
Téged, babám, engem is,
Icca, Tëca, még aki fölnevelt is!

5. Krumplileves, cintányér,
Ész a fene a lányér!
Ha ja lánynak baja lesz,
Égy év múlva göndör hajú fija lesz!

6. Hát az ágyat mi lelte,
Hogy így föl van keverve?
– Cica játszott macával,
Én meg az én göndör hajú babámmal!

7. Mikor a lány gatyát mos,
Akkor bizony nem álmos!
Gondoskodik felőle:
Hova lött a csingilingi belőle?

7. a Mikor a lány gátyát mos,
Egész éjjel nem álmos!
Gondoskodik feléle:
Hová lett a csingilingi beléle?

Kurjantás:
Az én gátyám télfakérög,
Van benne egy mozgó férög.
Áki áztát megfoghássá,
Pëndél alá e'gyughássá, ijhuhu!
Bácskertes.

Fejértelep/Nagyszerezd, Búvári Sándor (27).
Bácskertes, Péter Pálné Szurap Ilona (80).
Törökbecse, Fábíán Istvánné Tandi Ilona (72).
Oroszlámos, Falusi István (62) és Kuglai István (65).
Mohol, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (50).

Király E., 1957.
Bodor A.–Bodor G., 1972.
Burány B., 1975.
Burány B., 1975.
Burány B., 1978.

Negyedik sorában heterometrikussá bővült strófa. Első sorzárata egyes változatokban a kvint (ebben a 220., 221. sz. karikázókhoz áll közelebb), többnyire azonban az oktáv. A bővülések itt is gyakran igen műdalosak. Itt egyik ritkább, de népdalszerű változatát mellékeljük.

A 6. vsz.-ot vö. 192. b sz. 3–4. vsz. és 207. sz. 3. vsz.

Variáns: 189., 191., 220., 221.

Dallamtípus: MNT X: 125. típus.

$\text{♩} = 116$

1. - É - des - a - nyám, mēg - ha - lok,
Ha mēg nem há - za - so - dok!
Pi - ros le - ve - le, ró - zsa le - ve - le,
Pi - ros ró - zsa le - ve - le.

1) 2)
3) 3)
4) 5)
1) 2) 3) 4) a
ossia ossia ossia ossia
4) b 4) c 5) a 5) b
ossia ossia ossia ossia

1. a – Édesanyám, mēghalok,
Ha mēg nem házasodok!
Refr. Rózsa levele, rózsa levele,
Levelibe, haj, leveles a gally,
Piros rózsa levele.
Engem, rózsám, soha mēg ne csalj!

2. – Kedves fíjam, nē halj mēg,
Inkább házasodjál mēg!
Piros levele, rózsa levele,
Rózsa levele, rózsa levele,
Levelibe, haj, leveles a gally,
Piros rózsa levele.
Engem, rózsám, soha mēg ne csalj!

3. – Édesanyám, nem merék,
Mer' azt mondják, hogy gyerek!
Piros levele, rózsá levele,
Rózsá levele, rózsá levele,
Levelibe, haj, leveles a gally,
Piros rózsá levele.
Engem, rózsám, soha még ne csalj!

4. – Kedves fiam, nem mondják,
Csak jól fölkösd a gatyát!
Csak jól kösd föl a gatyád!
Piros levele, rózsá levele,
Levelibe, haj, leveles a gally,
Piros rózsá levele.
Engem, rózsám, még ne csalj!

4. a – Kedves fiam, nem mondják!
Védd el a bíró lányát!
Refr. Rózsá levele, rózsá levele,
Piros rózsá levele.

Piros, Rápóti János (62).

Bajsa, Kollár István (70).

Alsóittebe, Csüllög József (67).

Kiss L., 1943.

Király E., 1959.

Kiss L., 1969.

A dallamtípus másik népszerű, heterometrikus ága, csak a refrénes forma bővülése itt a III. dallam-sorban következik be.

Kollár József apjától tanulta 1912-ben.

A pirosi változatot lakodalomban éneklék.

Közölve: MNT X: 825j. var. b (pirosi változat).

Variáns: 189., 190., 220., 221.

Dallamtípus: MNT X: 125. típus.

1. Ez a lá - bom, ez, ez, ez,

Job - ban jár - ja, mind e - mez!

Járd ki, lá - bom, járd ki most!

Nem pa - ran - csol sën - ki most!

2. Túl a Tiszán, Bácskába
Megy a kislány a bálba.
Selyempőjé lábán,
Úgy megy végig az utcán.
*Selyempőjé lábán,
Úgy megy végig az utcán.

3. Keskén deszkakerítés,
Átlátszik az ölelés.
Ölelj, babám, kedvedre,
Most ennek az ideje!
*Ölelj, babám, kedvedre,
Most ennek az ideje!

Az al-dunaiak régebbi népszerű táncdallama, dudanóta. Dallama *drm* sávból lendül a magasba. Rokon népi párhuzama is van.

Népszerűségéből egy másik hét szótagos, műdal eredetű tánc szorította ki, melyhez átpártolt szinte valamennyi szövege (1. a két dallamból álló 48. sz. 2. dallamát).

Dallamtípus: Járdányi I. 215. (székely, mezőségi).

Hangzó 7.

1. – Kerek udvar, kicsi ház,
Barna kislány, micsinász?
– Csinosítottam magamot,
Várom a galambomot!
2. Igyunk egy kis pálinkát,
Hadd rittyögjön a bokánk!
Az okosok, s a gazdák
A jó bort mind megitták.
3. Adjon Isten minnyát mást,
hogy Ne felejtjük el egymást!
Szekeünknek kerekét,
Pohárunknak fenekét!
*Pohárunknak fenekét,
Hadd ihassunk elégét!
4. Ez a lábom, ez, ez, ez,
Jobban járja, mint emez!
Járd ki, lábom, járd ki most!
Nem parancsol sënki most!
5. Jár' ki, lábom, jár' ki most,
Nem parancsol sënki most!
Ha parancsol valaki,
s Fogd a lábát, *s* hanyítsd ki!
**s* Fogd az ajtót, taszítsd ki,
s Hogy a nyaka törjék ki!
6. Édës kicsi kincscském,
Mosd ki *jaz* én ingecském!
Mosd ki *jaz* én ingecském,
Hadd járjak én szépescskén!
7. Vékony dëszkakerítés,
Jaj, de csinos teremtés!
Se nem kicsi, se nem nagy:
Ëppen hëzzam való vagy!

Hertelendyfalva, Ömböli Mártonné Kis Mária (70).

Hertelendyfalva, Illés Ambrusné Buta Mária (50).

Hertelendyfalva, Kovács Júlia (80).

Székekyeve, Biró Ferenc (71).

Sándoregyháza, Bréti Lajosné Basa Anna (48), Vámos Józsefné Basa Viktória (48).

Kiss L., 1940.

Kiss L., 1941.

Kiss L., 1966.

Kiss L., 1968.

Kiss L., 1969.

A sándoregyházai változat lemezen is hallható: VMND B 5. e

* A III–IV. dallamsorra

1. – Kicsin ablak, kicsin ház,
Kisangyalom, micsinász?
– Csinosítom magamot,
Várom a galambomot!
1. a – Kerek udvar, kicsi ház,
Kedves babám, micsinász?
Barna kislány, micsinász?
Benne, rózsám, micsinász?
– Pirosítom magamot,
Várom a galambomot!
2. Az este és itten volt,
Kilenc almát hozott volt.
Mind a kilenc piros volt,
Jaj, Istenem, de jó volt!
3. Az szépasszony messzi lát,
Vizétt kúdi jaz urát.
Míg az ura vizét jár,
Barna legény odajár.
4. – Édes uram, de jó kënd!
De jó vizet hozott kënd!
Ménjen el kënd máskor és,
Újjon kicsit tovább és!
5. Vékon dëszkakerítettés,
Átlátszik az ölelés.
Ölelj, babám, kedvedre,
Nem hányom a szemëdre!
6. Vékon cërna, kömënmag,
Jaj, de kevély legén vagy!
Nem hëjába kevély vagy,
Met te bizon szëp és vagy!
7. Fehér faszujkavirág,
Ne járj hëzzám napvilág!
Ne járj nálunk napvilág!
Gyere hëzzám sötétbe,
Gyere inkább sötétbe,
Hadd üljek az ölödbe!
8. Ez a lábom, ez, ez, ez,
Jobban járja, mint emez!
Járd ki, lábom, járd ki most,
Nem parancsol sënki most!
*Ha parancsol valaki,
Fogd a lábát, s hanyítsd ki!
9. Járd ki, lábom, járd ki most!
Nem parancsol sënki most!
s Ha parancsol valaki,
s Fogd a lábát, s hanyítsd ki!
10. Ha mëguntál szeretni,
Szabad mást és keresni!
Szeress ingëm, szeress mást,
Hónapután keress mást!

Hertelendyfalva, Kerekes Andrásné Kuruc Veronika (52).

Kiss L., 1940.

Hertelendyfalva, Eröss Istvánné Kovács Teréz (55, 56), Kerekes Lajosné Györfi Anna (56),

Varga Józsefné Kásler Mária (61).

Kiss L., 1940, 1967, 1968.

Sándoregyháza, Vámos Józsefné Basa Viktória (48).

Kiss L., 1969.

A 192. b alatti szövegek műdallamon fordulnak elő. Lásd a 192. sz. alatt mondottakat.

* A III–IV. dallamsorra

♩ = 108–138

Nin - csen pén - zem, de majd lesz,
 Ha Ka - na - kon vá - sár lesz!
 El - a - dom a fe - le - sé - gem dun - ná - ját,
 Még az éj - jel el - mu - la - tom az á - rát!

Kanak, vegyes csoport.

Király E., 1965.

A bukovinaiak között igen népszerű dallam. Első két sora ennek is a hét szótagos dudanótákkal rokon, utótagja pedig refrénszerűen bővült.

Lehet, hogy Kanakon is bukovinai származású székelyek énekelték.

Dallamtípus: Járdányi-függelék: *Piros kancsó, piros bor*.

1. Fejér faszujkavirág,
Ne jőjj nálunk napvilág!
Gyere nálunk, gyere nálunk sötétbe,
Hadd üjjek a, hadd üjjek az ölödbe!
1. a Nincsen pénzém, de majd lesz,
Majd, ha feleségem lesz!
Eladom a feleségem párnáját,
Még az éjjel mind megiszom az árát!
2. Fejér kancsó, piros bor,
Minnyát rám kerül a sor!
Iszom a bort, ölelém a babámot,
Seggbe rúgom ezt a kutya világot!
Úgysem élém keresztül e világot!
2. a Piros kancsó, piros bor,
Ritkán kerül rád a sor!
Eladom a feleségem szoknyáját,
Még az éjjel elmulatom az árát!
2. b Piros kancsó, piros bor,
Mindjárt rád kerül a sor!
Iszom a bort, ölelem a babámat,
Hogy ne tartson más szeretőt magának!
3. Akár iszom, akár nem,
Mindig korhély a nevem.
Inkább iszom, inkább iszom hát, mint nem,
Lëgyën igaz, lëgyën igaz a nevem!
4. Fejér faszujkavirág,
Nem szült ingem az anyám!
Eladom az uramnak a gagyáját,
Még az éjjel mind megiszom az árát!
5. Nékem olyan asszony kell:
Ha beteg is, keljen fel!
Keljen fel, és főzze meg a vacsorát,
Vacsorával várja haza az urát!

A dallam bukovinai szövegei közül még néhány.
A bukovinaiak a harmadik paptánc, a csárdás alá is húzzák.

193. b

1. Lánykérőbe indultam,
Fele útig jutottam.
Fele útról megtértem, de megtértem,
Lánykérőbe nem mentem, de nem mentem!	2. A padéi laponson
Leesett a kalapom.
Csókai lány, angyalom, de angyalom,
Add föl az én kalapom, de kalapom!
3. Pintéréknél*, Padéjon,
Macsát sütnek rostélyon.
Úgy viszik át Mohojra, de Mohojra,
A nagy lakodalomba, de csuhajla!	

Csóka.

Lackó I., 1987.

Műdallamra énekelt szövegek.

* Valaki nevét mondják

♩ = 126

1. Vé - kony dész - ka - ke - ri - tés,

Át - lát - szik a - li - bi - zá - ré la - bi - zom -

ha - ta - tu - li na - tu - tájl, ti - li - li - li -

Ö - le - lés.

2. Ölelj, babám, kedvedre,
Nem hányom a – libizaré labizom-
hatatuli natutájl, tililili-
Szemedre!

3. A bíróné két lánya,
Kimentek a – libizaré labizom-
hatatuli natutájl, tililili-
Mezőre.

4. Hányják egymás szemére,
Melyiknek van – libizaré labizom-
hatatuli natutájl, tililili
Szebb szeme.

5. – Lám, az enyém fekete,
Mer' megnyalta – libizaré labizom-
hatatuli natutájl, tililili-
A kecske.

Bajsa, Ocsenás Károly.

Király E., 1959.

Heterometrikus, belső refrénes, ún. *libizaré*-nóta. A Dunántúlon, Északon és az Alföldön elterjedt. Formája idegen eredetű (zömmel idegen dallamokkal is kerül elő), de maga a dallam ötfokú, ereszkedő, így a magyar hagyomány törzstagja.

Dallamtípus: MNT VII: 19. típus.

$\text{♩} = 138$

Ti - szán in - nen, Du - nán túl,
 Ott sü-tik a kis - ma - la - cot fiz - fa - nyár - son, fa - pa - rá - zson,
 Ti - szán in - nen, Du - nán túl,
 Ti - szán in - nen, Du - nán túl,
 Csó - kot kér a le - gény a lány - tól.
 El - vá - lok a ba - bám - tól!

1) a 2) a 2) b
 195. a sz. 1. vsz. II. a 195. a sz.

3) a 3) b
 1. vsz. II. a 195. a sz.

Gombos, Bacskó Antalné Dinnyési Anna (57).

Kiss L., 1939.

Hagyományos dallamgondolkodás és idegen műdal együtteséből létrejött képződmény. Mind parlando-rubato, mind giusto tempóban előfordul. A játékos szótagszám- és motívumismételgetéseknek és a kvintváltás fellazulásának valószínűleg a műdalhatás az oka. A típus szintén három dialektusterületen fordul elő (Dunántúl, Észak és Alföld), és szinte kizárólag ezzel a szöveggel éneklék. Kodály *Háry János* című daljátéka révén közismert rubato tempójú dal.

Variáns: 196.

Dallamtípus: MNT VII: 18. típus.

195. a

Tiszán innen, Dunán túl,
Ott sütik a kismalacot bükkfanyáron, fakanálon,
Erdő mellett, Tiszán túl,
Csókot kérnek a legények a lánytól.
*Erdő mellett, Tiszán túl,
Csókot kérnek a legények a lánytól.

Torontálvásárhely, Csáki Ferenc (74).

Király E., 1960.

* A III–IV. dallamsorra.

$\text{♩} = 92$

Ti - szán túl, Du - nán túl,

El - ma - rad - tam én a ked - ves ba - bám - tól.

El - ma - rad - tam szé - gény - től, szé - gény ju - hász - le - gény - től,

Szé - gény ju - hász - le - gény - től.

Hertelendyfalva, Önböli Mártonné Kis Mária (70).

Kiss L., 1940.

Az előző dalok változata, de második fele más dallamokból sodródott ide.

Közölve MNT VII: 61 j g.

Variáns: 195.

Dallamtípus: MNT VII: 18. típus.

1. Eb - be (a) ke - rek tó - ba

Mög - vesz - tek a bé - kák,

Mind ki - csi - je - nagy - ja,

Ö - reg - je - ap - ra - ja!

Mind ki - csi - je - nagy - ja,

Ö - reg - je - ap - ra - ja!

2. Fekete városba
Fehér toron látszik,
Látom a rózsámot,
Más ölibe játszik!
Látom a rózsámot,
Más legénnye' játszik.

3. Nem bánom, nem bánom,
De mégis sajnálom,
Hogy az én rózsámot
Más ölibe látom!
Hogy az én rózsámot
Más ölibe látom!

Doroszló, Samu Istvánné Bártol Erzsébet (68).
Gombos, Görög Ferencné Szobonya Apollónia (78).

Kiss L., 1942.
Kiss L., 1962.

Hat szótagos dudanóta. Rendhagyó hatsoros formája az utótag variált ismétléséből jött létre.

♩ = 132

Nem va-gyok én sĕn-ki-nek sĕ a - dós - sa, a - dós - sa!

Él még az én fe - le - sé-gĕm - nek az i - pa,

mĕg an - nak az a - pós - sa, a - nyós - sa.

Eb fél, ku - ty a fél, mĕg az i - pam, na - pam él!

Gombos, Bacskó Antalné Dinnyési Anna (59).

Kiss L., 1941.

A régi öregek tudják. Gyors csárdás, a cigány ma is játssza. „Nagyon jó rá lippentyüzni!” Az ugor-ereszkedő dallamok családjának tagja. Rendhagyó, háromsoros alak. Kodály vegyes karra és zenekarra írt *Kállai kettős* című szerzeményének zárórészében is szerepel. Dallamtípus: Járdányi I. 104. (általános, főként északkeleti).

♩ = 120

I. Csü - tör - tök - re vir - ra - dó - ra,

Mén a kis - lány a fo - lyó - ra.

Ke-zit, lá - bát mos - sa, tér-gyit szap-pa - nyoz - za

A fo - lyó - ba.

1. a Csütörtökön virradóra,
Megy a kislány a folyóra.
Fehér lábát mossa, térdig szappanyozza,
A folyóba.

2. Elvitte a víz a szappant,
Utána küldték a kappant.
Utána küldte ja kappanyt.
Míg a kappan úszik, a szappan elázik
Míg a kappan szállott, a szappan elázott
A folyóba.

3. Elmennék én tehozzátok,
De szemetes a szobátok.
Söpörd ki a házat, csokolom a szádat
Minden este!

4. E'mennék én tehozzátok,
De hamis a tē kutyátok!
Kösd még a kutyádat, csokolom a szádat
Mindēn este!

Pacsér, Király Józsefné (64).

Bácskossuthfalva (Ómoravica), Klézer János (69).

Csóka, Gligor Jánosné Zsifkó Magdolna (70).

Völgyes, asszonyok.

Király E., 1957.

Kiss L., 1969.

Kónya S., 1980.

Bodor A., 1995, Bodor A.–Németh I., 1997.

Szaffikus formájú, népszerű ugrós. A népi gyakorlatban sem variálódik lényegesen. Iskolai tandalként is ismert.

Dallamtípus: Járdányi I. 92. (általános).

199. a

1. Csitértékén virradóra,
Mén a kislány a folyóra.
Kezit, lábát mossá, térgyit száppánozzá
A folyóba.
2. Elvitte a víz a szápányt,
Utána kildte a káppányt.
Még a káppány szállot, a száppány elázot
A folyóba.
3. Elménnék én tihozzátok,
Jáj, de mérges a kutyátok!
Késd még a kutyádát, csókolom a szādát
Mindén este!

Bácskertes, Guzsvány Mihályné Jánosi Verona (62) és Buják Anna.

Silling I.,

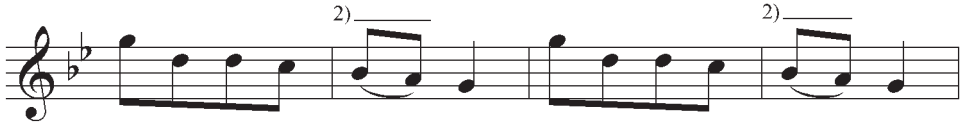
♩ = 96

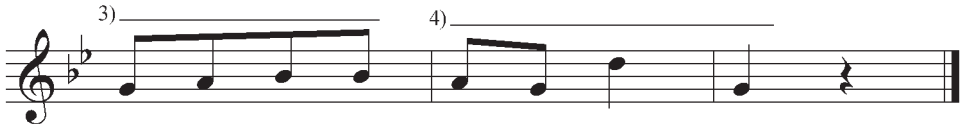
1. Kö - zel ve - tőm a ken - dő - rőm a ta - nyá - hoz,

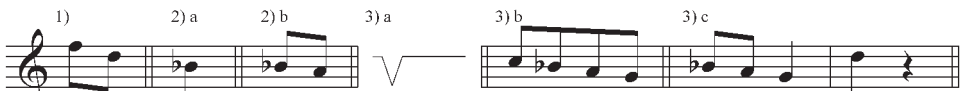
Kö - zel lö - gyön a pön - dö - löd a ga - tyám - hoz!

A pön - dö - löd szé - le a ga - tyá - mat ér - je,

Hej - je hu - ja, e - gész éj - jel!

1)
ossia2) a
ossia2) b
2-6. vsz.
200. a vsz.3) a
1. a 4-6. vsz.
200. a sz.3) b
ossia3) c
ossia3) d
ossia3) e
ossia4) a
ossia4) b
ossia

1. a Közel vetem a kendérem a tanyához,
Nem messze van a kendered a tanyámhoz,
 Mi köze van a pöndölnek a gatyához?
Közeledik a pöndölöd a gatyámhoz.
 A pöndölöd széle a gatyámat érte
 Egész éjjel.

1. b Közel vetem a kendérem a tanyámhon,
 Mi köze van a legénynek a nagylányhon?
 A gatyája széle a pöndölöm érte
 Szombat este kiterítve.

2. Mikor möntünk, komámasszony, Monostorra,
Mikó möntünk, komámasszony a búcsúra,
 Hogyan kerút a ken' csöcse a markomba?
Hogyan kerút a ken keze a markomba?
 Talán nem is tudja ken', mikó beletötte ken'
 Szombat este a kiskerbe?
A sötétbe, a markomba?
2. a Mikor möntünk, komámasszony, Devecserbe,
 Hogyan került a ken' csöcse a kezembe?
 Talán nem is tudja ken', mikó beletötte ken'
 Szombat este a kiskerbe?
Devecserbe a kezembe?
2. b Mikó möntünk, komámasszony, Monostorba,
Mikó möntünk, komámasszony, Debrecönbe,
 Hogy kerút a kend csöcse az én markomba?
Hová kerút a kend csöcse? A kezembe!
 Talán nem is tudja kend, mikó beletötte kend
 Ihaj, tyuhaj a sötétbe?
A kiskerbe a kezembe?
3. Móg ne mondja, komámasszony, az uramnak,
Komámasszony, még né mondja az uramnak,*
 Hogy a tyúkom odaadtam a szomszédnak!**
Hogy odadtam a tyúkomat a szomszédnak!
 Mert, ha azt mögmondja ke', jaj lösz neköm, tudja ke',
 Édös, kedves komámasszony!
Komámasszony!
4. Komámasszony, gyűjjon kend le a pincébe,
 Újünk föl a hórdónak a tetejére!
 Fúrjunk egy kis lukacskát, ígyünk egy kis borocskát,
 Komámasszony!
5. Ördög bújjon komámasszon bocskorába!
 Mijé' ivott nálam nekü a kocsmába?
 Hogy a fene égye még, nem csal engem többé még,
 Komámasszony!

Hódegyháza/Ada, Szenes József (50) és Szenes Józsefné Krasznai Etel (45).

Bodor A.–Bodor G., 1975.

Csóka, Kónya Mihály (61), Kökény József (54), Banka Mihály (63).

Kónya S., 1975.

Oromhegyes/Zenta, Széll Antal (46) és Széll Péter (48).

Burány B., 1978.

Törökfalu, Gödér Mihály (63) hegedű, Pördi Ferenc (43) kontra, Balog György (40) bőgő,

Varró Imre (32) szaxofon, Pördi Zoltán (22) harmonika.

Burány B., 1979.

* Szomszédasszony

** komámnak

Oromhegyes, Bicskei Mihályné Balázs Ida (63).
Tóthfalu, asszonyok.
Szaján, Törköly Imréné Szirák Vera (88).
Törökkanizsa, Sós Mihályné Törköly Erzsébet (59, 75, 79).

Bodor A.–Tripolsky G., 1989.
Bodor A., 1996.
Barsi T.–Bodor A.–Palatinus I., 1996.
Burány B., 1977, Bodor A., 1993,
Bodor A.–Németh I., 1997.

Az *Ó, mely sok hal terem a nagy Balatonba* kezdetű közismert dunántúli dal nálunk elterjedt változata. Ma is gyűjthető, csintalan szövegei miatt igen népszerű nóta. Hajdanán tánc lehetett. Kolomejka ritmusú, szaffikus strófaszerkezet, melynek utolsó rövid sorát a legtöbb változat iparkodik meghosszabbítani (4 szótagról 8–12 szótagra – l. a következő változatokat is). Bács-Bodrog megyében a szakácsasszonyok táncaként szerepel (MNT III/B: 180.).

Variáns: 201., 202., 157., távolabbról.

Dallamtípus: Járdányi I. 51. (dunántúli, szlavóniai).

200. a

1. Gyalog mentem, komámasszony, a vásárra,
Gyalog mentem Komáromba a vásárra,
Komámuram fölhívott a kocsijára.
A két szürke ballagott, komámuram nyomkodott
Komáromig.
2. Mikor mentünk, komámasszony, Komáromba,
Hogyan kerút a kend csöcse a markomba?
Talán nem is tudja kend, mikor beletette kend
A markomba?

Magyarokanizsa, Losonc Istvánné Körmöci Borbála (66).

Bodor A., 1995.

Népszínmű ízű szövegváltozat.

200. b

1. Köze' vetem a kendërem a tanyáhó,
Mi köze van a pöndölnek a gatyáhó?
A pöndölöm széle a gatyádat érte
Szombat este a sötétbe.
2. Szomszédasszon, hogy esétt még ténnap este?
Hogyan kerút a kend csöcse a kezembe?
Tudom, nem is tudja ke', mikó beletétte ke'
Szombat este a sötétbe!
3. Komámasszon, gyűjjon kend lë a pincébe,
Újünk föl a boroshordó tetejére,
Fúrjuk ki az ódalát, mégisszuk a jó borát,
Komámasszon!
4. Komámasszon, még në mondja az uramnak,
Hogy e'hordtam a búzámat a zsidónak!
Ha kérdëzi, mondja ke', hogy a pocok hordta
e',

Tóthfalu, Dér Vilmosné Takács Katalin (78).

Bodor A., 2003.

♩ = 104

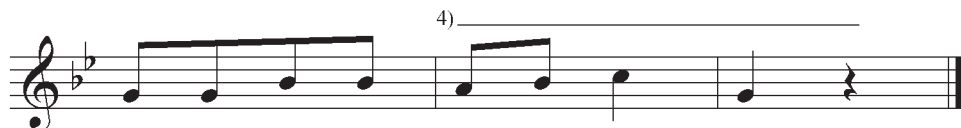
1. – Ho - vá ménkend, ko-mám-asz-szon? – Deb-re - cen - be!

– Ho - vá va - ló a ken' csö-cse? Te - nye-rem - be!

Ta - lán nem is tud - ja ke', mi - kó be - le - töt - te ke'

Deb - re - cen - be a kis - ker - be?

2. Akkor köll a vasat ütni, mikor tüzes!
Minek ez a borosüveg, hogyha üres?
Köll bele hordani, úgy löhet mulatni,
Seje, huja, egész éjjel!

3. Közel lögyön a kendöröm a rokkádhoz!
Közel lögyön a pöndölöm a gatyádhoz!
A pöndölöm széle a gatyádat érje,
Seje, huja, egész éjje', mindig éjje'!

Torontáltorda, Füstös Ágnes (76).

Király E., 1968.

Az előző dallam változata, lásd az ott mondottakat. A rövid IV. sor itt 8–12 szótagosra nőtt.
Variáns: 200., 202.

Dallamtípus: Járdányi I. 51. (dunántúli, szlavóniai).

♩ = 100

1. Ko - mám - asz - szony, meg ne mond - ja az u - ram - nak,

Hogy a tyú - kot o - da - ad - tam a szom - széd - nak!

Mert, ha azt meg - mond - ja kend, jaj lesz ne - kem, tud - ja kend,

Ko - mám - asz - szony!

1. a Komámasszony, meg ne mondja az uramnak,
A kakasom odaadtam a szomszédnak!
Mert, ha azt megmondja kend, akkor jaj lesz énekem,
Komámasszony!
2. Édes, kedves komámasszony, azt hallottam,
Hogy éntőlem elszerette az uramat.
Ej, ha ezt mégtette kend, nagyon jó csináta kend,
Komámasszony!

Mohol, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (50, 62).

Burány B., 1978, Bodor A.–Burány B.–Németh I., 1990.

Ötfokú fordulatokban gazdag változat.

Variáns: 200., 201.

Dallamtípus: Járdányi I. 51. (dunántúli, szlavóniai).

$\text{♩} = 84$

1) 2)

I. Szá - raz kó - ró ta - vasz - szal vi - rág - zik,

Az én ró - zsum ősz - szel há - za - so - dik.

El - men - nek én a la - ko - dal - má - ra,

3)

Meg - csó - kol - nám meny - asz - szony ko - rá - ba!

1) 2) 3)

ossia ossia ossia

2. Ha beütöm süvegem tetejét,
Úgy várom a fürgeteg elejét.
Szembenézek az idő zajával,
Mint a rózsám ölelő karjával.

2. a Begyűröm a süvegem tetejét,
Úgy várom a fürgeteg elejét.
Úgy várom el az időt, a sorsom,
Még az ég is beborul, beborul.

3. Azt mondják, hogy bort iszik a báró,
De még többet a kocsmába járó!
Bort ittam én világéletembe,
Nem kap rozsdát a pénz a zsebembe!

Bácskossuthfalva (Ómoravica), Tóth Antal (60).

Horgos, Seregi Bálint (72).

Gombos, Tamaskó Antal (61).

Kiss L., 1967.

Kiss L., 1969.

Bodor A.–Tripolsky G., 1972.

Csárdássá vált 10 szótagos ugrós tánc. Szinkópás végekkel tripódikus ugróstáncként a juhásznóták között ismerjük (VMND II: 201–202. sz.). Sorvégi ritmuszárata elnyújtásának révén tripódikusból tetrapódikussá alakult (l. VMND I: 174. sz. is). Negyedés mozgásban, 11 szótagosra növekedett formában Dél-Bánátból került elő (100. sz.). Ugor-ereszkedő dallam, csak előtagjának sorvégi zárlatai egy fokkal feljebb csúsztak, kvint-kvart szomszédság helyett szext-kvint magasságba.

Variáns: 100. (negyedés mozgásban, 11 szótagos).

Dallamtípus: Járdányi I. 106. (dél-dunántúli, alföldi).

♩ = 138

1. Szá - raz kó - ró ta - vasz-szal vi - rág - zik,

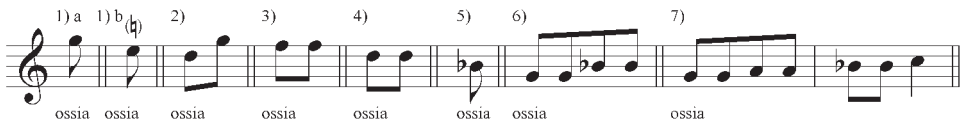
Az én ró-zsám ősz-szel há - za - so - dik.

El - mēn-nék a víg la - ko - dal - má - ro,

Ki - mu - lat-nám ma - ga - mot bu - já - bo!

1) a 1) b (b) 2) 3) 4) 5) 6) 7)

ossia

ossia

ossia

ossia

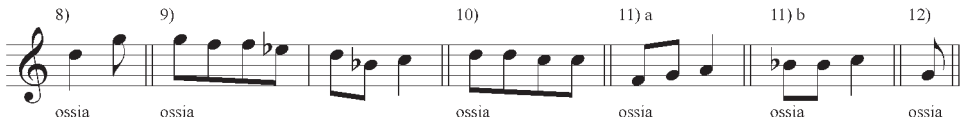
ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

1. a Száraz kóró tavasszal virágzik,
 Az én rózsám ősszel házasodik.
 Én is elmék a lakodalmába,
Majd elmék a víg lakodalmába,
 Mégszókolom vőlegén korába.

2. a Kanizsaji halastó, halastó,
 Beleestem kocsistú, lovastú.
 Hej, Istenem, ki vesz ki, ki vesz ki?
Várom, babám, ki vesz ki, ki vesz ki?
 Sajnál-e még engemet valaki?

2. Bogojai halastó, halastó,
 Belejestem kocsistú, lovastú.
 Kihúzom a kocsimat, lovamat,
 Még az éjjel lejiszom magamat!

3. A gombosi híd alatt, híd alatt,
 Lányok sütik a halat, a halat.
 Sejémpapírba rakják, – ba rakják,
 A legénynek úgy adják, úgy adják.

4. Sárgadinnye virágzik, virágzik,
Öreganyád cikádzik, cikádzik.
Sárga zsinóros nadrágos nadrág,
Mondtam má, hogy ne vedd rád, ne vedd rád!

5. Bárcsak engöm valaki, valaki
Hordó gyanánt fűrna ki, fűrna ki!
Mögmondanám én neki, én neki:
Nem mondanám én neki, én neki:
Nagy a fűrű, vögye ki, vögye ki!

Gombos, Nemes Pál (30).

Gombos, Loboda Jánosné Galambos Anna (65, 73), Kálóczi Imréné Tamaskó Éva (61).

Völgyes, Szabó Józsefné Fejős Verona (70).

Csóka, Kónya Mihály (67).

Rábé, Molnár Márton (74).

Kiss L., 1939.

Kiss L., 1961, 1969.

Burány B., 1977.

Kónya S., 1981.

Bodor A., 1997.

Egyike legnépszerűbb hajdani táncdalainknak, nálunk, a Vajdaságban több mint 25 változatáról tudunk (az itt közölt 13 változaton kívül l. még VMND I: 101., 187., 188. és VMND II: 203., 204.). Főleg a Dél-Alföldre jellemző típus (a Dél-Dunántúlról és Maros-Torda megyéből van még kevés adat). Két 19. századi feljegyzése is ismert. Ritmikailag többarcú dallam, háromféle tempóban is előkerült: parlando-rubato (VMND II: 204.), ugrós (204., 205., 206. sz.) és csárdás (207. sz.). Tripódikus, alapjában 10 szótagos ugrós tánc, mely a sorvégi szinkópák elnyújtásával tetrapódikussá válhat (ugyanúgy, mint a 203. sz. is). Negyedes mozgásban is előfordul, mint lassú csárdás (208. sz.). Tánckapcsolatára utaló adatot csak Martin György említ: *Ugrós tuss nóta*, a régies ugrós tánc típus alföldi változata. „Motívumkincse már fejlettebb, ritmikailag és mozgásanyagában változatosabb, a tánc és zenei egységek illeszkedése azonban még továbbra is alkalmoszerű” (Martin, 1970: 53.). Ennek a változatnak főzárata általában a kis terc (b3), de lehet az alaphang is. A harmadik sorzárlat lehet oktáv is.

Közölve: MNT X: 778., 779., 792. (a gombosi változatok).

Variáns: 205., 206., 207., 208.

Dallamtípus: MNT X: 124. típus.

♩ = 104–116

8)

1. Uc - ca, ku - tyám, ne, tü - dő, ne tü - dő!

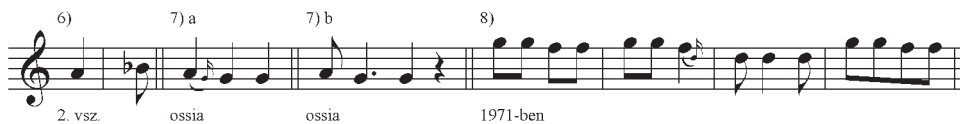
Slin-gelt pár - na, le - pe - dő, de le - pe - dő.

Ad - dig ab - ba, kis - an - gya - lom, nem fek - szó,

Is - ten ugy - se, még az e - nyim nem le - szó!

2. Ezt a kislánt nē vedd el, nē vedd el,
Mert nem győződ mīdérrel még festékkal!
Mert nem győződ festékkal vagy mīdérrel!
Ha nem győzőm mīdérrel még festékkal,
Ha nem győzőm festékkal vagy mīdérrel!
Maj' mēggyőzőm áztatott kötélle'!

3. Kétkrajcáros kis bēgre, kis bēgre,
Feküdj mellém Őrsike vagy Bözsike!
Ha Dunáról fűj a szél, fűj a szél,
Annál jobban feküdj mellém, bújj mellém!
Annál jobban feküdj mellém, maj' nem ér!

4. Ördög bújjon, babám, a tē tūdódbé!
Mit válogatsz a szép szégén legénybe?
Tē sēm voltál a mi falunk eleje,
Ēgyen még a válogatós füttyfene!

5. János bácsi, nē nagyon, nē nagyon,
Mert vacakul összeszidom, itthagynom!
Nem voltam én válogatós sohasem,
Szerettem a szép legént, ha lehetett!

6. Éjfélt után hazajön a kocsmából:
Feleségem, kifelé a szobából!
Egísz éjjel maj' mēgfagyok az ólba,
De bēnnenni nem merék a szobába.

7. Kilenc gyerek sír odabēnt a házba,
Keresi, hogy hova lētt a mamája.
Egísz éjje' nem á'hatott a szája!
Tátog, mint a szomszédasszony kácsája!

Oromhegyes, Bicskei Mihályné Balázs Ida (45, 63, 64).

Tripolsky G., 1971,

Bodor A.–Tripolsky G., 1989, Bodor A.–Németh I.–Tripolsky G., 1990.

Első sora a változatok zömétől és az első gyűjtőalkalomtól eltérően, a szeptim. Ez a későbbi gyűjtőalkalmakkor következetesen jelentkezett a kitágított terjedelem következményeként. A szótag-szám váltakozik 10 és 11 között. Szinkópás sorvégei néha megnyúlnak, nem következetes ugrós tempo.

Variáns: 204., 206., 207., 208.

Dallamtípus: MNT X: 124. típus.

♩ = 100

1. A sze - ge - di ha - las - tó, ha - las - tó, ha - las - tó,

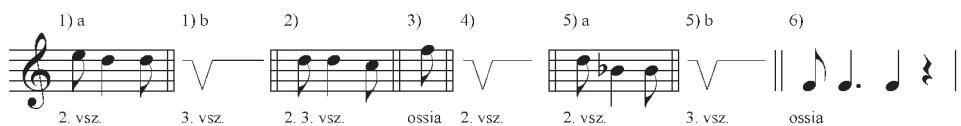
Be - le - es - tem ko - csis - tú, lo - vas - tú, lo - vas - tú.

Hej, Is - te - nöm, ki vösz ki, ki vösz ki?

Mög - saj - nál - ő en - gö - met va - la - ki?

2. vsz.

3. vsz.

2. 3. vsz.

ossia

2. vsz.

2. vsz.

3. vsz.

ossia

2. Sárgarépa fehérét virágzik,
Az én babám ősszel házasodik.
Én is elmék a lakodalmába,
Mögcsókolom vőlegény korába.

3. Ej, Karané, Karané, Karané,
Gyere velem kurumplit kapálni!
– Nem mögyök én kurumplit kapálni!
Rossz a kapám, ki találja vágni!

Csóka, Gligor Jánosné Zsifkó Magdolna (66).

Kónya S., 1976.

Ugrós. Érdekessége a tetrapódikussá toldott előtag, de a játékos bővülés nem állandó a versszakok folyamán, az utótag pedig sohasem bővül. A főzárlat lehet az alaphang alatti szeptim is (b3 helyett) a bővülés jelentkezésétől függően.

Variáns: 204., 205., 208.

Dallamtípus: MNT X: 124. típus.

♩ = 112

I. A szá - já - nyi* ha - las - tó, ha - las - tó,

Be - le - es - tem ko - csis - tól, lo - vas - tól.

Jaj, Is - te - nöm, ki vösz ki, ki vösz ki?

Saj - nál - e még en - gö - met va - la - ki?

1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) a

ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia

7) b 8)

ossia l. a vsz.

1. a A bajsai halastó, halastó,
Belejestem kocsistú, lovas-tó.
Vártam, babám, ki vesz ki, ki vesz ki?
Lész-é hozzám olyan szíves valaki?

2. A szajányi híd alatt, híd alatt,
Lányok sütik a halat, a halat.
Fehér tányérba rakják, -ba rakják,
A legénynek úgy adják, úgy adják.

2. a A bajsai híd alatt, híd alatt,
Az én babám rozsmaringot arat.
Én vagyok a rozsmaring szédője,
Barna legény igaz szeretője.

3. Cica játszik macával, macával,
Én mög játszok a kedves babámmal!
Cica fogott egeret, egeret,
Játszott vele eleget, eleget!

* Szögedi

Bajsa, Búza Viktor (65).
Csóka, Molnár Józsefné Szabó Julianna (61).
Szaján, Gyenge Pálné Sós Matild (52).

Bégel A., 1959.
Kónya S., 1977.
Bodor A., 1996.

Ugróstánc jellegét elvesztette a megnyúlt szinkópás sorvégek miatt. A főzárlat itt is lehet az alaphang (b3 helyett), a harmadik sor zárata is változó, alaphang és oktáv között.

A 3. vsz.-ot vö. 190. sz. 6. vsz. és 192. b sz. 3–4. vsz.

Variáns: 205., 204., 206., 208.

Dallamtípus: MNT X: 124. típus.

♩ = 120

1. To - po - nya - ji ha - las - tó, ha - las - tó,

Be - le - jes - tem ko - csis - tó, lo - vas - tó.

Jaj, Is - te - ném, ki vész ki, ki vész ki?

Lész - ő hoz - zám jó szív - ve' maj'* va - la - ki?

208. a:
1-3. vsz.

1) ossia

2) ossia

3) ossia

4) a) ossia

4) b) ossia

5) a) ossia

5) b) ossia

6) ossia

7) 208. a:
1. a sz.

8) 2. vsz.

208. a: 1-a. vsz.

9) ossia

2. Ha valaki kivénne, kivénne,
Énbelőlem híres menyecske lenne!
Nem bánám, ha mindennap is megverne,
Csak a nevem új menyecske lehetne!

3. Ördög bújjon, babám, a hájadba!
Mít válogatsz a szegény lányokba?
Te sem vagy a legények eleje,
Egyen meg a válogatós fittyfene!

* igaz szívű

Bácsfeketehegy, Bordás József (69).
Topolya, Csököné Farkas Erzsébet (57).

Király E., 1957.
Borús R., 1976.

Negyed értékekben mozgó csárdás, szótagszáma 10–11 között váltakozik. A főzárlat itt is lehet terc vagy az alaphang.

A 2. vsz.-ot vö. 101. sz. 2. vsz.

Variáns: 204., 205., 206., 207.

Dallamtípus: MNT X: 124. típus.

1. Kék ibolya, búnak hajtja a fejét,
Ha az égből nem locsolják a tövét.
Szállj lè, harmat, kék ibolya tövére,
Mos' tanátam egy igaz szeretőre!
1. a Kék ibolya búnak hajcsa a fejét,
Nincsen, aki megöntözze (a) gyökerét.
Nincsen, aki megöntözze a tövét.
Szájj lè, harmat (a) kék ibolya tövére,
Most akadtam egy igaz szeretőre!
Mos' találtam egy igaz szeretőre!
2. Kék ibolya, ha leszakajtanálak?
Mit szólnál, tē babám, ha jelhagynálak?
– Asz mondanám: verjen még a Teremtő!
– *Aszondanám: verjën még a jégesső!*
Sosē voltál igaz szívű szerető!
3. Kútágásra köröszttbe szállt a rigó,
Valamennyi szépasszony van, egy sē jó!
A szemébe hízelég az urának,
Háta mögött szeretőt tart magának.
4. A moholi* halastó, halastó,
Belejestem kocsistú, lovastú.
Jaj, Istenem, ki vesz ki, de ki vesz ki?
Sajnál-e még engemet majd valaki?
Sajnál-e majd engemet még valaki?

Csóka, Banka Mihályné Hecksó Erzsébet (64).
Mohol, Vlasity Károlyné Zélity Klára (47, 50, 62).

Kónya S., 1977.
Burány B., 1975, 1978,
Bodor A.–Burány B.–Németh I., 1990.

* A szegedi (1978-ban)

♩=116–126

1. Kék i - bo - nya, ha lë - sza - kaj - ta - ná - lak,

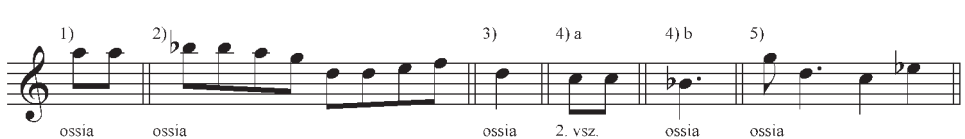
Mit szó - ná, tē ró - zsám, ha jel - hagy - ná - lak?

– Asz mon - da - nám: ver - jën mēg a Te - rem - tó!

So - sē vó - tá i - gaz szí - vű sze - re - tó!

1) ossia

2) ossia

3) ossia

4) a 2. vsz.

4) b ossia

5) ossia

6) ossia

7) ossia

8) ossia

9) ossia

1. a Kék ibolya, ha lészakajtanálak?
 Mit szóllanál, rózsám, ha jelhagynálak?
 – Asz szóllanám: verjön mög a Teremtő!
 Sosé voltál igaz szívű szerető!

3. Cifra szűröm fölakasztom a szögre,
 Nem vagyok én a legényök eleje.
 Sem eleje, sem az alja nem vagyok!
 Kit igazán szerettem, az elhagyott.

2. Kék ibolya búnak hajcsa a fejét,
 Mer' a harmat nem locsolja a tövét.
 Szájj le, harmat (a) kék ibolya tövére!
 Most találtam igaz, hű szeretőre!

4. Jaj, de nehéz kőből vizet facsarni!
 Jaj, de nehéz szép szeretőt tartani!
 Mer a szépet más is tudja szeretni.
 Még köll az én bús szívemnek repedni!

5. Kiskertembe kivírtott az epër,
De sèmmire való lèjányt szeretèk!
Nem bánom én, ha sèmmire való jès!
Sèmmire való vagyok én magam ès!

6. Kis paprika, nagy paprika, de jerös!
Ez a kislán èntülem lött viselös.
Úgy köll néki, mé' nem vigyáz magára!
Mé' fekszik le a legénnyel az ágyba?

Hertelendyfalva, Biszak Anna (56).

Torontáltorda, Füstös Ágnes (76).

Karácsonyfalva (Bikács), Tápainé Mészáros Kis Katalin (75).

Hódegyháza/Karácsonyfalva, Pégli Lajosné Urbán Anna (69).

Király E., 1962.

Király E., 1968.

Burány B., 1978.

Burány B., 1978.

Egyenletesen elterjedt táncdallam. Népszerűségét öt 19. századi feljegyzés tanúsítja. Szlovák és horvát párhuzamairól is tudunk. Nálunk is kedvelt különféle szövegekkel (VMND I: 19., 55., 170., 171., 184., 200., VMND II: 150.).

Variáns: 72., 106.

Dallamtípus: MNT VIII: 49. típus.

♩ = 108

1. Húzd rá, prí - más, dé - lig, dé - lig, dé - lig,

A nagy-uc - cán vé - gig, vé - gig, vé - gig!

Hagy áll - jon ki az a hí - rös dá - ma!

A - ki nem az, ně vě - gye ma - gá - ra!

ossia

ossia

<p>2. Vig a násznép, vig a lakodalom,
Pattan a húr, megáll a cimbalom.
a Ményasszony is olyan vígan rakja,
Még hasad a primás szíve rajta!</p>	<p>4. Háromat tojt a fekete kánya,
Éngem szeret a ken' barna lánya.
Akármilyen szegény legény vagyok,
A ken' lánya szeretője vagyok!</p>
<p>3. Háromat tojt a fekete lili,
Majd hazamék, mikor nékem illik!
Úgy sincs, babám, aki mellém fekszik!
Majd hazamék, mikor nekem teccik!</p>	<p>5. Esik eső az árpatarlóra,
Gyere, babám, ültess föl a lóra!
Gyöngye vagyok, nem birok fölülni,
Kis pej lovam nem akar fölvenni.</p>

Oromhegyes, Bicskei Mihályné Balázs Ida (64).

Bodor A.–Németh I.–Tripolsky G., 1990.

A szerb *bećarac* dallama alakult át nagyjából magyar hagyományba illővé. Ez az egyetlen, bartóki értelemben vett kölcsönhatás, amit szerb és magyar népdalok között nyilvántartunk. A két népdal-gondolkodását annyira eltérő szabályok irányítják, hogy köztük szerves kapcsolat szinte nem is jöhet létre. A magyar népdalok általában négysoros rímes strófákban szólnak, minden szövegsornak megvan a maga dallamsora. A dallam- és szövegstrófa azonos. A szerb népdalok java része rímte-

len, astrofikus: egyetlen sorból álló szöveg, amit énekelve különféle eljárásokkal heterometrikus dallamstrófán szólaltatnak meg. A dallam- és szövegstrófa két különböző fogalom. A rímes párvers soronként megfelelő saját dallammal, amilyen a *bećarac* is, már újabb fejlemény a szerb népköltészetben. Megkönnyíti a találkozást, hogy a 10 szótagos verssorok hármas tagolásúak (4+4+2), ami a magyaroknál is ismert szerkezet (ún. „Petőfi 10-es”, kötetünkben is sok példáját találjuk, javarészt augmentált, negyedés ritmusban, l. a szótagszámmutatót). A magyar *bećaracok* négysoros dallamstrófája voltaképpen variált kétsorosságot takar (ABCB formát). Két- és hámsoros alakban is előfordul (212., 212. a), mint ahogy a szerbeknél is felbukkan négysoroson, különösen a szerb nyelvterület északi sávjában. Legszembeötlőbb a hangnemi és hangterjedelmi különbség a szerb és magyar *bećaracok* között. A szerbek zömmel dúr jellegű dallamai műzenei fogalmak szerint a hangsor második fokán zárnak, kvint és szext terjedelműek. A magyarok moll jellegűek, terjedelmük tágul szeptimig vagy oktávig. A dallamjárás azonban a különbségek ellenére is felismerhető. A kölcsönhatás érdekessége, hogy a szerb „új stílus” és a magyar „régi stílus” között jött létre. Funkciója ismeretlen. Tréfás, vaskos szövegek hordozója, valószínűleg mars és mulató. Variáns: 211., 212.

♩ = 100

1. Hal - lod, ró - zszám, mit düny - nyög a szú - nyog?

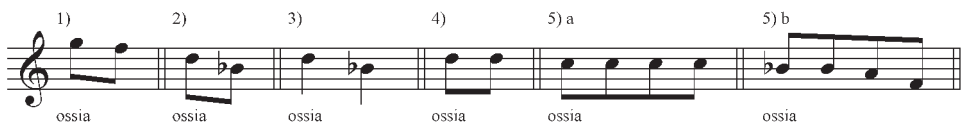
Még az éj - jel dun - nád a - lá bú - vok!

Ha pe - dig a dun - nád a - lá bú - vok,

De biz is - ten, va - la - ho - vá szú - rok!

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

1. a Ejnye, rózsám, mit dünnög a szúnyog?
Még az éjjel dunnád alá bújok!
Hogyha pedig dunnád alá bújok,
Bizonyosan ott is lányt csinálók!

2. a Hallod, babám, mit csipog a fecske?
Barna lányból lössz a szép mőnyecske!
Hallod, babám, mit dunnyog a szúnyog?
Még az éjjel dunnád alá bújok!

2. Hallod, babám, mit dünnög a szúnyog?
Még az éjjel dunnád alá bújok!
Hallod, babám, mit fecseg a fecske?
Szép kislányból van a szép mőnyecske.

3. – Csigabiga, nyútsd ki szarvacskádat!
Gyere, kislán, rántsd föl a szoknyádat!
Tē mēg, asszony, húzd föl a szoknyádat!
Én is letolom a rojt-gatyámat,
Én is letolom a kis gatyámat,
Beléd nyomom a csiga-bugámat!
Tēgyük össze a csiga-bugánkat!

4. Háromat tojt a fekete kánya,
 Ëngem szeret a kend barna lánya!
 Akármilyen részegés is vagyok,
 A kend lánya szeretője vagyok!
4. a Háromat tojt a fekete kánya,
 Engem szeret a ken' barna lánya!
 Ha szeret is, nem szeret hijába,
 Jövő őszre én lészék a párja!
4. b Háromat tojt a fekete kánya,
 Ëngem szeret a ken' barna lánya!
 Mentől többet tojik az a kánya,
 Anná' jobban szeret a ken' lánya!
4. c Háromat tojt a fekete kánya,
 Engem szeret a kend barna lánya!
 Háromat tojt a fekete liba,
 Engem szeret a kend barna fija!
5. Háromat tojt a kis lajbis héjja,
 Ëngem szeret a ken' barna fija!
 Mentől többet tojik az a héjja,
 Anná' jobban szeret a ken' fija!
6. Háromat tojt a fekete kánya,
 Húzzon öregapád a monyára!
 Háromat tojt a fekete kánya,
 Húzzon öregapád a monyára!
7. Csütörtökön szaladtam a sáson,
 Vadlibát tanátam a tojáson.
 Ha tiszta lesz, a zsebembe rakom,
 Hazaviszem, megfőzi az anyám.*
8. Még azt mondják, nincsen padom,
 széköm?
 A bárónak sincs különb, mint nélköm!
 Mer az ényim gyíkinyből van fonva,
 A báróé mög fából faragva.
9. Még azt mondják, nincsen feleségöm?
 A bárónak sincs különb, mint nélköm!
 Mer az ényim alacsony és barna,
 A bárójé egy nagy büdös cajha.
10. Elveszett a pipadohányascsó,
 A szurkáló, meg a kohatpló.
 – Gyere vissza, édes dohányascsó!
 Mëglásd, jobban vigyázok rád mászó!
11. Szombat este taligára ültünk,
 Egész éjjel azon lődörögtünk.
 Kerestük a pipadohányascskót,
 A szurkálót, meg a kohatplót.
12. Ördögök is biciklire ültek,
 Egész éjjel azon jöttek-méntek.
 Jöttek-méntek, járták a bolondját,
 Ën nem tudom, mások csak úgy mondják.
13. Húzd rá, cigány, délig, délig, délig,
 A nagyuccán végig, végig, végig!
 Hagy ájjon ki az a hírës dáma!
 Aki nem az, ne vegye magára!
14. Esik esó az árpatarlóra,
 Gyere, babám, ütess föl a lóra!
 Kicsi vagyok, nem birok fölúni,
 Ez a rossz ló nem akar mögállni!
14. a Pada kiša az árpatallóra,
 – Hajdë, cúra**, ütess föl a lóra!
 Szlabo*** vagyok, nem tudok fölúni,
 Dobra konja nem akar fölvenni.

* Szándékos rímtelenség. Valószínűleg: galambom

** Gyere, kislány (szerbül)

*** Gyenge (szerbül)

<i>Bácsfeketehegy</i> , Bordás József (69).	Király E., 1957.
<i>Csóka</i> , Banka János (45).	Burány B., 1965.
<i>Csóka</i> , Banka Mihály (63), Kónya Mihály (61).	Kónya S., 1975.
<i>Csóka</i> , Berta Mihály (69).	Kónya S., 1976.
<i>Hódegyháza</i> , Martonosi Ferencné Vastag Vera (73).	Kónya S., 1976.
<i>Mohol</i> , Gyarmat György (65).	Burány B., 1978.
<i>Törökfalú/Zenta</i> , Nagy Mátyásné Letenai Rozália (51).	Burány B., 1979.
<i>Törökfalú</i> , Gödér Mihály (63) hegedű, Pördi Ferenc (43) kontra, ének, Balog György (40) bőgő, Varró Imre (32) szaxofon, Pördi Zoltán (22) harmonika.	Burány B., 1979.
<i>Mohol</i> , Vlasity Károlyné Zélicity Klára (51).	Burány B., 1979.
<i>Völgyes</i> , Csipak Jánosné Törtelyi Erzsébet (64).	Varga A., 1992.

Bećarac dallam ez is, az előző változata. Az első és harmadik sor zárlatai változékonyak, a variációk küszködnek az idegen dallam meghonosításával, még pentaton fordulat is felbukkan bennük (pl. 5. a eltérés).

Utolsó versszaka makaronikus (tréfás szerb–magyar szövegkeverék).

A 10–11. vsz.-ot vö. 84. sz.

Variáns: 210., 212.

♩ = 92

1. Ki - ša pa - da* az ár - pa - tal - ló - ra,

- Aj - de, cu - ra**, ül - tess föl a ló - ra!

- Aj - de, cu - ra**, ül - tess föl a ló - ra!

ossia

ossia

2. Ja sam mala***, nem birok fölűni,
 Kis pej lovam neće da me primi.****
 Kis pej lovam neće da me primi.****

Űrög, Gál Mihály (25).

Király E., 1964.

A dallam háromsoros alakja makaronikus szöveggel.

Variáns: 210., 211.

* Esik eső (szerbül)

** Gyere, kislány (szerbül)

*** Kicsi vagyok (szerbül)

**** nem akar fölvenni (szerbül)

212. a

1. Pada kiša* az árpatallóra,
– Gyere, babám, popni me** ja lóra!
2. Pijan*** vagyok, nem birok fölűni.
Kis pej lovam neće da me primi.****
3. Hallod, kislány, mit dünnyög a szúnyog?
Még az éjjel dunnád alá bújok!

Űrög, Urbán József (64).
Zenta, Kelemen András (83).

Király E., 1964.
Burány B., 1978.

Kétsoros alak, makaronikus szöveggel.

* Esik eső (szerbül)
** ültess fel (szerbül)
*** Részeg (szerbül)
**** nem akar fölvenni (szerbül)

Kurjantások

212. b

– Körű fodros a kötóm,
Násznagyúr a szeretóm!
Felsőhegy, Csantavér, Völgyes

– Ma van kedvem, hónap nem lesz,
Mer az uram is itthun lesz!
Felsőhegy, Csantavér

– Az a legíny, aki dobog,
Akinék a farka mozog!
Felsőhegy, Csantavér

– Aranyóra a farom,
Úgy jár, ahogy akarom!
Felsőhegy

– Görögdinnye a farom,
Úgy jár, ahogy akarom!
Doroszló

– Azt hallottam a primástú,
Jó a pina fogfájásrú!
Magyarkanizsa

– Hallottam a nagybögösrű:
Jó a töke köhögésrű.
Völgyes

– Ez a lábom, ez, ez, ez,
Jobban járja, mint emez!
Maradék

– Kicsi nékem ez a ház,
Kirúgom az oldalát!
Csantavér

A különböző vidékeinken gyűjtött lakodalmas kurjantások meglepő hasonlóságot mutatnak, a gyűjtés helyét feltüntető helységnév nem jelenti azt, hogy csak ott ismertek.

Karikázók

213.

♩ = 144

1. Roz - ma - ring - szál föl - si - et az ég fe - lé,

Jaj, de ré - gen vol - tam a sze - re - tőm - nél!

Majd el - mē - gyek es - té - re, ha ső - tét léssz,

Majd h' az é - gēn két ra - gyo - gó csil - lag léssz!*

2. – Azt gondolod, bánom, rózsám? Nem biz én,
– Azt *gondolod, hogy én bánom? Nem biz én,*
Hogy tétőled még köll válnom az idén?
Mégkerülöm Kisbogóját, elég nagy.
Vagyok olyan lőjány, mint tő legény vagy!

3. Könnyő nekēm ēgy almát kettévágni,
Könnyő nekēm a babámtól elválni.
Forgatom az ujjamon a győürőmet,
Visszavészēm a régi szeretőmet.

4. Kiskertēmbe három cserép muskátli,
Odájárnak a legények nótázni,
De nem azér a muskátli virágér:
Édēsanyám kőkényszēmő lányáér.

5. – Ágas-bogas szēdērinda, csipkefa,
Amit adtam jegybegyőürőt, add vissza!
– Én a győürőt tőbbet vissza nem adom,
Inkább rozsdásodjon még az ujjamon!

6. Három csillag van az égēn ēgy sorba,
Három szeretőm van nekēm ēgyforma.
Égyik szőke, a másikk még szép barna,
A harmadikk szívem szomorítója.

7. Árpacipő nem pírítani való,
Ez a kislány nem férhöz adni való!
Gyerünk, pajtás, kérdēzzük még az anyját,
Van-ē kedve férhöz adni a lányát?

* *Maj', ha tudom, hogy a babám otthun léssz! (1961-ben)*

Gombos, Kálóczi Imréné Tamaskó Éva (30), Nemes Gáspár (63) és

Nemes Gáspárné Vincze Katalin (59), Pékány Istvánné Kálóczi Éva (76). Kiss L., 1938, 1939, 1961.

Gombos, Schmidt Józsefné Nemes Kató (20), Bacsó Károlyné Kálóczi Margit (37). Kiss L., 1939, 1961.

Gombosi *tüsköm* tánc. Az alföldi dialektus jellemző nagy típusa, legtöbb képviselője Csongrád megyéből származik. Nálunk viszonylag kevés adat került elő: Gombosról, Moholról, Csókáról és Törökkanizsáról (VMND I: 126.).

A dallamváltozat ilyen formában csak Gombosról ismert.

Dallamtípus: MNT VI: 14. típus.

$\text{♩} = 176$

1) _____ 2) _____

1. Csil - lag Bo - ris, tu - dom a ne - ved,

3) _____ 4) _____

Ér - ted va - gyok ha - lá - los be - teg.

5) _____ 6) _____

Vesd rám, ró - zám, csal - fa szé - me - det!

7) _____ 8) _____

Út tud - ják, hogy i - ga - zán sze - retsz!

1) _____ 2) _____ 3) _____ 4) _____ 5) a

ossia ossia ossia ossia ossia

5) b 6) a 6) b 7) 8)

214. b. 1. vsz. ossia ossia 214. b. 1. vsz. ossia

2. Túlso soron esik az esső,
Në mënj arra, kislány, eleső!
Elsáرزod a piros cipellőd,
Mëgver érte régi szeretőd!

Doroszló, Radics Józsefné Szücs Mária (78).

Kiss L., 1968.

Doroszlói *csiraj* tánc. Egyenletesen elterjedt, népszerű kvintváltó táncdallam, melynek a 19. század-
ból 12 feljegyzése maradt ránk. A szlovákoktól 6 publikált változata ismert.

Lemezen is hallható: VMND A 4. c

Variáns: 215., 216.

Dallamtípus: MNT VIII: 51. típus.

214. a

1. Csira Maris, tudom a neved,
Érted löttem halálos beteg!
Védd lë rólam csalfa szëmedet!
Vesd rám, rózsám, csalfa szëmedet!
Ügyis tudják, igazán szeretsz.
Ügy tudják, hogy igazán szeretsz!
2. Túlsó soron esik a dara,
Në mënj a'ra, Gubëra Vëra!
Sáros lész a sárga cipellöd,
Mëgver érte régi szeretöd!

3. Túlsó soron esik az esö,
Nënj a'ra, kislány, elesö!
Sáros lész a sárga cipellöd,
Mëgver érte régi szeretöd!

Doroszló, asszonyok,

Zámbó Jánosné Babos Júlia (68).

Bodor A.–Burány B., 1972, Bodor A.–Német I.–Wilhelm J., 2000.

Doroszlói *csiraj* tánc.

214. b

1. Túlsó soron esik az eső,
Në mēnj arra, rózsám, eleső!
Sáros léssz a sárga cipellőd,
Besározod (a) sárga cipellőt,
Mēgver érte (a) régi szeretőd!
2. Túlsó soron esik a dara,
Në mēnj arra, Gubëra Vëra!
Ha arra mész, Gubëra Vëra,
Istenuccsë, mēgüt a guta!
3. Túlsó soron nyílik a rózsza,
Jaj, de nagyon érzik a szaga!
Mennél jobban rázzák az ágát,
Annál jobban érzik a szagát.

Gombos, Nemes Gáspárné Vince Katalin (59),
Loboda Jánosné Galambos Anna (65), négy asszony.

Kiss L., 1939, 1961, 1969.

Gombosi *tüsköm*-tánc.

1. Túlsó soron esik az essé,
Ne mēnj ā`ra, kislány, elesé!
Besározod a fehér szoknyád,
Megver érte az édesanyád!
2. a Túlsó soron vān ā mi hāzunk,
Vān nekünk két eládó lányunk.
Esztenére lész āz eládó,
Ki mēgvēszi, ānnāk lész ā jó!
1. a Túlsó soron esik az eső,
Ne mēnj ā`ra, rózsām, lēeső!
Besározod a piros cipellőd,
Megver érte az édes szülőd!
2. Túlsó soron vān ā mi hāzunk,
Ābbā vān szép eládó lányunk.
Esztenére lész āz eládó,
Ki mēgvēszi, ānnāk lész ā jó!
3. Túlsó soron esik ā dārā,
Kupuszinān esik ā dārā,
Ne mēnj ā`rā, Gubērā Vērā!
Ne mēnj ā`rā, Gubērā Vērā,
Elhárāpjā lábād ā kutyā!
4. Kupuszinān mēgy āz ārātās,
Bārnā Pistā āz első kāsžās.
Julis nēni ā mārōkverő,
Csērvenkovicš ā kévekētē.
5. Nem messze van ide Topolya,
Sārga kocsin megyünk el oda.
Sārga kocsi, rēz a tengelye,
Szeretōmnek Julcsa a neve.

Bezdán/Balatonalmási, Balla Ferenc (49).

Bácskertes, Péter Molnár Mária (65).

Bácskertes, Nagyfejű Istvánné Balog Erzsébet (61).

1 9 8

Bácskertes, Guzvány Mihályné Jánosi Verona (65).

Gábor J., 1956.

Silling I., 1981.

Silling I.,

2

Bodor A.–Németh I.–Silling I., 2000.

I. Túl - só so - ron e - sik az es - ső,

Ne mőnj ár - ra, kis-lány, el - e - ső!

Be - sá - ro - zod a ki - csi - ke ru - hád,

Ha ha - za - mész, mőg-ver az a - nyád!

ossia ossia ossia ossia ossia 1. a, 1. b vsz. 2. a 3-4. vsz.

ossia ossia ossia ossia ossia 1. c vsz.

1. a Tűső soron esik az eső,
 Ne menj a'ra, kislány, eleső!
Ne menj a'ra, rózsám, eleső!
 Besározod fehér tunikád,
Sáros lesz a kicsi tunikád,
 Ha hazamész, mögver az anyád!
Mögver érte az édesanyád!

1. b Tűső soron esik az eső,
 Ne menj arra, rózsám, eleső!
Ne menj arra, mert majd eleső!
 Besározod sárga cipellőd,
 Megver érte barna szeretőd!

1. c Túsó soron esik az esső,
Në mēnj ára, Maris, eleső!
Bēsározod (a) sárga cipellőd,
Mēgver érte (a) régi szeretőd!
2. Túsó soron esik a dara,
Në mēnj ára, Gubēra Vēra!
Bēsározod (a) sárga cipellőd,
Mēgver érte (a) régi szeretőd!
2. a Túsó soron esik a dara,
Ne mēnj árra, Gutēra Vēra!
Ne mēnj árra, Gutēra Vēra!
Mert mēgüt maj' tégged a guta!
Maj' mēglátod, mēgüt a guta!
3. Túsó soron van a mi házunk,
Nincsen nekünk eladó lányunk.
Eszendőre lész az eladó,
Rajta is van mán a foglaló.
4. Túsó soron nyílik a rózsa,
Jaj, de nagyon érzik a szaga!
Mennél jobban rázzák az ágát,
Annál jobban érzik a szagát.

<i>Pacsér</i> , Király Józsefné (64).	Király E., 1957.
<i>Csantavér</i> , Blinka Ilona (24).	Király E., 1960.
<i>Felsőhegy</i> , Nagy György István (62).	Bodor A.–Burány B.–Olsvai I., 1972.
<i>Horgos</i> , csoport táncdal tamburazenekar mellé.	Bodor A.–Burány B., 1972.
<i>Bácsfeketehegy</i> , Orvos János (51).	Burány B., 1973.
<i>Csóka</i> , Kónya Mihály (64) és Kónya Mihályné Banka Julianna (63).	Kónya S., 1978.
<i>Törökfalú/Zenta</i> , Nagy Mátyásné Letenai Rozália (51).	Burány B., 1979.
<i>Völgyes</i> , Tóth Gézáné Mélykúti Anna (69).	Bodor A., 1995.
<i>Völgyes/Tóthfalú</i> , György Imre (69) hegedűs, Ladóczki János (60) tamburakontra.	Bodor A., 1997.

Ugrós tánc. Iskolai tandalok között is szerepelt. Talán ezért is tartják sokfelé „gyerekes, csip-csup” nótának.

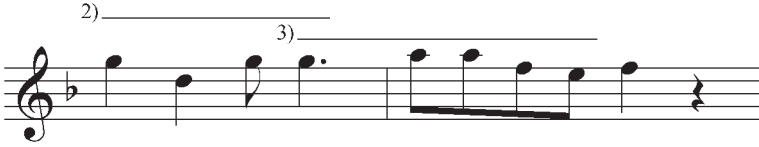
Variáns: 214., 216.

Dallamtípus: MNT VIII: 51. típus.

♩ = 100

1. Túl - só so - ron,

Túl - só so - ron e - sik a da - ra,

Ne menj a' - ra, Gu - be - ra Ve - ra!

Ne menj a' - ra, Gu - be - ra Ve - ra,

Is - ten úgy - se, meg - üt a gu - ta!

3. vsz.

1. a 2. vsz.

1. b vsz.

3. vsz.

ossia

ossia

2. vsz.

ossia

ossia

ossia

2. vsz.

ossia

1. a Túlsó soron,
a Külső sor; belső sor!
Túlsó soron esik a dara,
Në mēnj a'ra, Gubēra Vēra!
Ha a'ra mész, Gubēra Vēra,
Maj' mēglátod, mēgüt a guta!

1. b Túlsó sor, innentső sor!
Túlsó soron esik a dara,
Në mēnj a'ra, Gubēra Vēra!
Besározod a fehér szoknyád,
Mēgver érte jaz édesanyád!

2. Túlsó sor, kilső sor!
Belső soron esik az esső,
Ne menj a'ra, kislány, eleső!
Ne menj a'ra, Illus, eleső!
Besározod (a) picike cipőd,
Megver érte (ja) régi szeretőd!

3. Egy kislány,
Szép kislány van a világon,
Nem eladó még a mi lányunk!
Eszteendőre lész az eladó,
Van már rajta dupla foglalo.

Bácsfeketehegy, Orvos Kis Jánosné (64), Bordás József (69).

Csóka, Keszég István (68).

Törökfalu, Gödér Mihály (63) hegedű, Pördi Ferenc (43) kontra, Balog György (40) bőgő,

Varró Imre (32) szaxofon, Pördi Zoltán (22) harmonika.

Rábé, Sziveri Mária (74).

Király E., 1957.

Kónya S., 1978.

Burány B., 1979.

Varga A., 1993.

Különböző tréfás „nekifutással” megtoldott változatok.

Variáns: 214., 215.

Dallamtípus: MNT VIII: 51. típus.

♩ = 120

1) 2) 3) _____
1. Er - re gye - re, a - mer - re én!

4) _____
Maj' mēg - tu - dod, hol la - kom én.

5) 6) 7) _____
Vi - jasz gyēr - tyát é - ge - tēk én,

8) _____
Bar - na le - gént* sze - re - tēk én!

1) 2) 3) a 3) b 4) 5) a 5) b 6) 7) 8)
ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia

1. a Erre gyere, amerre jén!
Maj' meglátod, hun lakok én.
Fehér gyertyát égetek én,
Barna legényt szeretek én.
Barna kislányt szeretek én.
2. Bár szeretne, bár elvénne!
Bár piros cipellőt vénne!
Arany csattot, tizenkettőt,
Három aranyos keszkenőt.
3. Ároksparton kácsatojás,
Ez a kislány de pántlikás!
Illik neki, mer' van neki!
Szeretője vette neki!
3. a Árok partján kácsatojás,
Ez a kislány, jaj, de ruhás!
Ruhás lehet, mer' van neki,
Illik neki, mer' van neki,
Édesanyja vette neki!
Szeretője vette neki.
4. Annyi a lány, mint a csillag.
Csoportba jár, mint a galamb.
Mēgrőzzentik, széjjelszalad,
A csoportba egy sēm marad.
5. Esik esső mēg a dara,
Fázik a kisasszony fara.
Ahol fázik, bētakarja,
Ahol viszket, mēgvakarja.

6. Erdő, erdő, de magas vagy!
Kisangyalom, de messze vagy!
Ha jaz erdőt kivágatnám,
Kisangyalom megláthatnám!

Gombos, Nemes Gáspár (63).

Kiss L., 1939.

Gombos, Bacskó Antalné Dinnyési Anna (57, 79).

Kiss L., 1939, 1961.

Gombos, Loboda Jánosné Galambos Anna (65), Pékány Istvánné Kálóczi Éva (66),

Suhajda József (72).

Kiss L., 1961.

Mohol, Vlasity Károlyné Zélity Klára (50, 62).

Burány B., 1978, Bodor A., 1990,
Bodor A.–Burány B.–Németh I., 1990.

Ötfokú kvintváltó táncdallam. Viszonylag kevés változatát gyűjtötték, de elég széles területen. Legtöbb adat a bácskai Duna mentéről és Bukovinából származik A bácskai Duna mentén karikázó. A moholi adat talán revival (tandal?). Funkciója ismeretlen.

Közölve: MNT VIII: 1066–1074., 1075–1076. (*Gombos*, Doroszló, ill. Al-Duna)

Variáns: 218., 219.

Dallamtípus: MNT VIII: 61. típus.

$\text{♩} = 176$

1. Á - rok - par - ton ká - csa - to - jás,

Ez a kis - lán de pánt - li - kás!

Il - lik ne - ki, mer' van ne - ki,

Sze - re - tő - je vêt - te nê - ki!

1) 2) 3) a 3) b 3) c 4)

ossia ossia ossia ossia ossia ossia

5) a 5) b 6) 7) a 7) b 8) a 8) b 9)

ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia ossia

2. Irígyejim sokan vannak,
Mint a kutyák, úgy ugatnak!
Hagyunk nekik víg napokat,
Hagy ugassák ki magukat!

3. Annyi *ja* lány, mint a csillag!
Csoportba jár, mint a galamb.
Mégrözzentik, széjjelszalad,
A csoportba jéggy sê marad.

4. Er'e gyere, amer'e én!
Majd mégtudod, hol lakok én.
Vijaszgyërtyát égetök én,
Faggyügvertyat égeték én,
Barna kislányt szeretök én!
Barna legént szereték én.

5. Bár szeretne, bár elvënne!
Bár piros cipellót vënne!
Piros cipôt, tizênkettôt,
Három aranyos keszkenyôt!

Gombos, Ujj Józsefné Mészáros Anna (47), Görög Ferencné Szobonya Apollónia (77),
négy asszony.

Doroszló, Diósi Mártonné Kámán Katalin (89).

Kiss L., 1961, 1968.

Kiss L., 1968.

Karikázó: „Dúr” jellegű változat.

Variáns: 217., 219.

Dallamtípus: MNT VIII: 61. típus.

$\text{♩} = 120$

I. Úgy sze - re - tēm az ö - re-gét,
Mint az ö - kör a tö - re-két.
An - nál job - ban az é - fi-jat,
Mint a ró - ka a csür-ke-fi-jat!

1) ossia 2) ossia 3) 2-3. vsz.

2. Úgy szeretēm az öregét,
Mint az ökör a törekét.
Ha feléjem tántorodik,
Velem egyet háborodik.

3. Úgy fekszek az öreg mellé,
Úgy fekszek az uram mellé,
Mint káposztáshordó mellé,
Ha feléjem kondorodik,
Velem egyet háborodik.

Hertelendyfalva, Önböli Mártonné Kis Mária (70).

Kiss L., 1940.

Hertelendyfalva, Kerekes Andrásné Kuruc Veronika (50), Illés Ambrusné Buta Mária (51).

Kiss L., 1941.

A dallam bukovinai változata.

Variáns: 217., 218.

Dallamtípus: MNT VIII: 61. típus.

$\text{♩} = 112$

1.)
1. Ki - szá - radt a bo - dza - fa,

2.)
Hol há - lunk az ic - ca - ka?

3.) 4.) 5.)
- Vagy ná - la - tok, vagy ná - lunk,

6.)
A - hol szép lánt ta - lá - lunk.

1.) 2.) 3.) 4.)
ossia ossia ossia ossia

5.) 6) a) 6) b)
ossia ossia ossia

1. a Kiszáradt a bodzafa,
Hun hálunk az éccaka?
Ténátatok vagy nálunk,
Ahol szép lánt találunk.

2. Majd meglássuk estére,
Ki ül az ágy szélére,
Szőke lész-é vagy barna,
Vagy a szívem fájdalma?

3. Piros alma csutája,
Sebës a babám szája.
Sebes a rizsám szája.
Még kell annak gyógyulni,
Ha még akar csókulni!

4. Piros alma, gömbölyü,
'z Enyém vagy tē, gyönyörű!
'z Enyém vagy tē, nem másé,
Nem az édesanyádé!

5. Kis ómárjom kis kulcsa,
A mi papunk de furcsa!
Este menyecskékhez jár,
Másnap arról prédikál.
6. – Gyere, rózsám, gyere ki,
Barna rózsám, gyere ki!
– Nem méhetek én most ki,
Göndör hajam bontom ki!
7. Sűrű csillagos az ég,
Majd eszedbe jutok még!
De már akkor későn lesz,
Mer másik szeretőm lesz!
8. De sok esső, de sok sár!
De sok kislán megcsalt már!
Ha még ez az égy megcsal,
Elátkozom, hogy még hal!
Mégátkozom, hogy még hal!
9. Ha tē elmész, én is el,
Tüled nem maradok el.
Adok olyan pár csókot:
Mégér ezer forintot!
10. Szép a fekete bárán,
A fekete szemű lány.
Legény is szép, ki barna,
Kinek bodor a haja.
11. Ha tē tunnád, amit én,
Milyen beteg vagyok én!
Olyan beteg vagyok én,
Talán még is halok én!
12. Most égy legént ösmerék,
Kit szivemből szereték.
Mártony, szívem szerelme,
Gyere, ülj az ölembel!
13. Ez a kislány de kényēs!
A két szēme de fēnyēs!
Alig csöpörődik föl,
Már őnéki legény köll!
*Ki a legényt szereti,
Soha el nem felejtli!

Gombos, Schmidt Józsefné Nemes Kató (20).

Gombos, Nemes Gáspár (64).

Gombos, Bacskó Mártonné Nemes Mária (91, 92).

Gombos, Bacskó Károlyné Kálóczi Margit (18), Csizmán Vera (19), Fehér Kató (22).

Gombos, Bacskó Károlyné Kálóczi Margit (37), Ujj Józsefné Mészáros Anna (47).

Gombos, Bacskó Károlyné Kálóczi Margit (45).

Nárai Lajosné Pásti Mária (49), Tamaskó Antalné Bacskó Rozália (59).

Szilágyi, Tarján Sándorné Mendei Erzsébet (59).

Gombos, Bajcsi Györgyné Greguss Erzsébet (58).

Gombos, Nárai Lajosné Pásti Mária (58).

Kiss L., 1939.

Kiss L., 1940.

Kiss L., 1940, 1941.

Kiss L., 1942.

Kiss L., 1961.

Kiss L., 1969.

Kiss L., 1969.

Bodor A.–Bodor G., 1972.

Székely M., 1978.

Gombosi *tüsköm*-tánc. A szilágyi változat szerepét nem ismerjük. Izometrikus 7 szótagos dudánóta. Az MNT X: 125. típusának egyik főáramát képviselő változatsorozat. Elterjedése széles körű. Népszerűségét a 19. században 15 adat bizonyítja. Számon tartják cigány, horvát, román és szlovák variánsait is. Műdallamokkal is kapcsolatot tartó változatait l. 189–191. sz.

Az 1969-es gombosi változat lemezen is hallható: MNZA IV: 1. 4. a (Alföld: 10. sz.)

Variáns: 189., 190., 191., 221.

Dallamtípus: MNT X: 125. típus.

* A III–IV. dallamsorra

♩ = 96–104

1. Pi - ros al - ma csu - tá - ja,

Se - bés a ró - zám szá - ja.

Még kő jan - nak gyó - gyul - ni,

Ha még a - kar csó - kol - ni!

ossia

<p>1. a Piros alma csutája,
Sebés a babám szája.
Meg köll annak gyógyúni,
Ha meg akar csókúni!</p> <p>2. Piros alma, gömbölyű,
Enyém vagy tē, gyönyörű!
Enyém vagy tē, nem másé!
Nem az édesanyádé!</p> <p>3. Vékony dész kakerítés,
Átlátszik az ölelés.
Ölejj, babám, kedvedre,
Nem hányom a szemédre!</p> | <p>4. Keskény nekēm ez az út,
<i>Rövid nekēm ez az út,</i>
Körüljáróm a falut.
Láttam a kis Bözsikét,
Hogy etette a csirkét.
<i>Hogy etette a csibét.</i></p> <p>5. Étesd, Bözsi a csibét,
<i>Étesd, Bözsi a csirkét,</i>
Abból észő pecsenyét!
<i>Abbol észél pecsenyét!</i>
Pecsenyére vörösbort,
Véled mulatok én most!
<i>Véled mulatozok most.</i></p> |
|--|---|

6. Sűrű csillagos az ég,
Körül csillagos az ég,
 Majd eszédbe jutok még!
 De már akkor késű lesz,
 Mer' másik szeretóm lesz!
7. Kiszáradt a bodzafa,
 Hol hálunk az éjszaka?
 Vagy nálatok, vagy nálunk,
 Ahol szép lányt találunk!
8. Ęgyszer vótam nálatok,
 Lészakadt az ágyatok.
 Ripéggett és ropogott,
 Még a *hm hm* potyogott.
9. Kis almárjom kis kulcsa,
Kis ómárjom kis kulcsa,
 A mi papunk de furcsa!
 Este menyecskékhez jár,
 Másnap arról prédikál!
10. Maj' meglássuk estére,
 Ki jül az ágy szélére!
 Szőke lesz-é vagy barna,
 Vagy a szívem fájdalma?
11. – Fehér konyha, fehér ház,
 Hát tē, kislány, micsinász?
 – Csinosítottam magamat,
 Várom a galambomat!
11. a – Kerek udvar, kicsi ház,
 Barna kislány, mit csinálsz?
 – Csinosítom magamat,
 Várom a galambomat.
12. – Kere-kere-kereki,
 Barna kislán, gyere ki!
 – Nem méheték én most ki,
 Göndör hajam bontom ki!
13. Piros kukoricaszár,
Vékony kukoricaszár,
 Kapálatlan maradtál!
 Szőke legény, barna lány,
 Csókolatlan maradtál!
14. De sok eső, de sok sár!
 De sok kislány megcsalt már!
 Ha még ez az ěgy megcsal,
Ha még ěgyszer ěgy megcsal,
 Elátkozom, hogy még hal!
15. Piros, piros papiros,
 Ez a kislány de csinos!
 Se nem kicsi, se nem nagy,
 Ęppen hozzám való vagy!
16. Ez a kislány eladó,
 Majd megveszi a zsidó.
 A zsidónak nem adjuk,
 Egy legénynek odadjuk.
17. Kicsi még a mi lányunk,
 Ne járjon kend minálunk!
 Ha megnól a mi lányunk,
 Akkor járjon kend nálunk.
18. Űl az ágyon a cica,
 Szeretsz-e még, Katica?
 Ha nem szeretsz, Katica,
 Karmoljon meg a cica!

Doroszló, vegyes csoport.

Doroszló, Radics Józsefné Szűcs Mária (78), Diósi Mártonné Kámán Katalin (89).

Doroszló, csoport.

Doroszló, különböző énekesek név nélkül.

Doroszló, Kálmánné Hózsa Julianna (78), Tallósi Matild (78),

Mészárosné Kovács Anna (75).

Doroszló, Horváth Lajosné Farkas Erzsébet (61), Mészáros Józsefné Engelhart Vera (62),

Samu Antalné Babos Rozália (70).

Doroszló, Zámbo Jánosné Babos Júlia (68).

Begovics I., 1962.

Kiss L., 1968.

Bodor A.–Burány B., 1972.

Kovács E., 1972-1978.

Varga A., 1994.

Bodor A.–Németh I.–Wilhelm J., 2000.

Bodor A.–Németh I., 2000.

Doroszlói *csiraj*-tánc. Az előző *tüsköm* változata.

Variáns: 189., 190., 191., 220.

Dallamtípus: MNT X: 125. típus.

Hangzó: 6. (1–5. vsz. Asszonyok 2000-ben)

♩ = 92

1. Még - el - lőtt a Bo - go - ja,

Szél - ma - lom lőtt a fi - ja,

Mi - li - tics a ko - má - ja,

Szon - ta a pa - szi - tá - ja,

Szon - ta a pa - szi - tá - ja.

2. – Három huszas, látod-é,
 Ha meginnám, bánod-é?
 – Hogné bálnám, kedvesém,
 Mikor véled szereztem,
 Mikor véled szereztem?

Gombos, Nemes Gáspár (63) és Nemes Gáspárné Vincze Katalin (59),
 Pékány Istvánné Kálóczi Éva (76).

Kiss L., 1939, 1961.

Az előző dallamokkal rokon, ötsoros *tűsköm*-nóta. Ötsorossága a IV. sor variált megismétlésével jön létre.

$\text{♩} = 96-100$

1. Üs - sön mēg, ba - bām, a mén - kű,

Ak - ko - ra, mint ēgy ma - lom - kű!

Üs - se lē a dē - rē - ka - dat,

Mi - re kö - tőd a fa - ro - dat!

1) 2) 3) 4) 5)
ossia ossia ossia ossia ossia

1. a Üssön mēg, babám, a ménkű,
Üssön mēg, rózsám, a ménkű,
Akkora, mint egy malomkű!
Üssön agyon, de nő nagyon,
Hogy a szíved mēgmaradjon!

* Üsse lē a dērēkadat,
Kire kötöd a farodat!
Kibe kötöd a farodat!

2. Irillik a lánságomat,
Ezt a piros lobogómat.
Bokorra kötöm a végít,
Úgy mēgyék Doroszlón végig!

3. Irigyeim sokan vannak,
Mind a kutyák, úgy ugatnak!
Adjunk nekik víg napokat,
Had ugassák ki magukat!

4. Annyi a lány, mint a csillag,
Égy csoportba, mint a galamb:
Mēgrözzentik, széjje'zalad,
A csoportba égy sē marad.

5. Árokparton kácsatojás,
Ez a kislány de pántlikás!
Illik neki, mer' van neki,
Szeretője vette neki!

* A III–IV. dallamsorra

6. Úgy ég a tűz, ha raknak rá,
Szól az irígy, nő hallgass rá!
Raktak is rá, raknak is rá,
Csak te, babám, nő hallgass rá!
7. Három csillag van az égen,
Három szeretóm van nékem:
Egyik szőke, másik barna,
A harmadik aranyalma.
8. Túl a Tiszán, a tengeren,
Alma terem a kenderen.
Minden szálon kettő-három,
Van szeretóm tizenhárom!
9. Rózsám, addig el nem hagylak,
Addig, babám, el nem hagylak,
Még a tóba halak laknak!
Abba pedig mindig laknak,
De biz, abba mindig laknak,
Így hát soha el nem hagylak!
10. Addig, babám, el nem vészlek,
Míg a tóba halak lésznek.
Pedig abba mindig lésznek,
Így hát soha el nem vészlek!
11. Kaszáscsillag van az égen,
Kaszál a rózsám a réten.
Ha ő kaszál, én meg gyűjtök,
Úgyis rajta könyörülök.
12. A pünkösdi piros rózsá
Kihajlik a gyalogútra.
Ha arra méz, szakajts róla,
Rózsá nélkül ne járj soha!
13. Sárgarépa, petrezselyem,
Az anyósom veszedelem.
Alig várom az ördögöt,
Hogy elvigye a vén dögöt!
14. Mondd még, húgom, a nénédnek,
Adjon csókot a legénynek!
– Nem mondom én a nénémnek!
Én is adok a szegénynek!
15. Szerettelek, rózsám nagyon,
Hogy a fene egyén agyon!
Égyén agyon, de nő nagyon,
Csak belüled nő maradjon!
16. Addig nő higgy a legénnek,
Míg az ajtón kikiséred!
Mer a kezed a kezibe,
Ezer ördög a szívibe.

Gombos, Kálóczi Margit (16), Kálóczi Mária (17), Kozma Katalin (17). Kiss L., 1940.
Gombos, Görög Lajosné Ujj Franciska (24). Kiss L., 1961.
Doroszló, vegyes csoport. Begovics I., 1962.
Doroszló, Babos János (62). Kiss L., 1968.
Doroszló, asszonyok. Bodor A.–Burány B., 1972.
Doroszló, Pátkai Mihályné Papp Erzsébet (79), Zsíros Imréné Rohbacher Erzsébet (82),
Engelhart Imréné Tóth Katalin, (71), Novák Julianna (52),
Kovács Endréné Hajvert Erzsébet (38), Cséplő Imre (43). Székely M.–Kovács E., 1975.
Doroszló, Samu Antalné Babos Rozália (64), Kálmánné Hózsa Julianna (78),
Mészárosné Kovács Anna (75). Varga A., 1994.
Doroszló, Horváth Lajosné Farkas Erzsébet (61), Mészáros Józsefné Engelhart Vera (62),
Samu Antalné Babos Rozália (70). Bodor A.–Németh I.–Wilhelm J., 2000.

Karikázó (*csiraj* és *tüsköm*). Népszerű dallam. Szövegei különfélék, többek között katonadal is (VMND I: 40 A, B). Az új stílus régies rétegeből való kis szótagszámú dallam, az egyházi népénekekkel is kapcsolatban áll (SzDV 8. sz.).

Variáns: 42.

Dallamtípus: Járdányi II. 17. (általános).

Hangzó: 40. (2000-ben készült felvétel, a 4. vsz.-ot csak Samu Antalné éneкли.)

$\text{♩} = 116-126$

1. Ezt a kis-lányt nevédd el, ne védd el,
 Mert nem győ-zöd se-lyem kesz-ke-nyő-vel!
 Ki-lenc ken-dőt kötött a nya-ká-ra,
 Ti-ze-di-ket kar-csú dē-rē-ká-ra.

1) ossia 2) ossia

2. Kiskertemben kinyílt a jácint,
 Nem bánom, ha énhozzám nem jársz is!
Nem bánom én, ha hozzám nem jársz is!
 Mégmondtam már háromszázezerszer:
 Édesanyám nem nekéd nevelt fül!
3. Már minálunk az jött a szokásba,
 Nem jó lakni az alacsony házba,
 Mer' letöri a bokros fejkötőt,
 Egy sém kislány, ki nem tart szeretőt.
4. Rozmaringnak csak az a szokása,
 Télén-nyáron zöld annak az ága.
 Leszakajják, kóróvá változik,
 Babám szíve hozzád sóhajtozik.
4. a Rozmaringnak csak az a szokása,
 Télén-nyáron léhajlik az ága.
 Ha léhajlik, kóróvá változik,
 Babám szíve hozzám sóhajtozik.
5. Lémént a nap a szokott járásán,
 Fülemlül szól a Duna partján.
Sárgarigó szól a Duna partján.
 Fülemlül, sárgarigó füttye,
Sárgarigó, fülemlül füttye,
 Szép a babám, nem válok el tőle.
6. A gombosi postás udvarába
 Lehullott az akácfa virágja,
 Fölszenné jart sok jó édesanya,
 Hogy a fia ne legyen katona.

7. Piros alma lésgett a sárba,
Ki felvész, nem lesz az hijába.
Én fölvészem, fölvészem, megmosom,
A rózsámat ölelém, csókolom.

8. Túr a disznó, túr a mocsárszélen,
Tartottam szeretőt tavaly télen.
Ha tartottam, megszenvedtem érte!
Plétyka világ, né hányd a szememre!

9. Gyöngyöm, gyöngyöm, gyönyörű virágszál,
Elvénnélek, ha szegény nem volnál!
De hijába ég a szémed fénye,
Drága neved nincs a telekkönyvbe!

Doroszló, lányok.

Gombos, Bacskó Károlyné Kálóczi Margit (54), Nárai Lajosné Pásti Mária (49),

Tamaskó Antalné Bacskó Rozália (59).

Gombos, Detkovics Júlia (20), Hajnal Mihályné Loboda Viktória (32).

Doroszló, asszony.

Doroszló, asszonyok.

Begovics I., 1962.

Kiss L., 1969.

Bodor A.–Bodor G., 1972.

Varga A., 1994.

Bodor A.–Burány B., 1972, Bodor A.–Németh I., 2000.

Karikázó (*csiraj és tüsköm*). A *Zöldre van a, zöldre van a rácsos kapu festve* kezdetű, a 19. század vége felé már közismert népies műdal izometrikussá folklorizálódott változata. (Doroszlón az újabban előkerült változatai a kezdő sor nélkül hangzanak el. Ez a furán romlott formája a mai 60–70 évesek között rögzült, valószínűleg azért, mert a kis terjedelem miatt – az egész dal terjedelme mindössze egy dúr-hexachord – a fekvést alacsonynak érzik. A magasabb középső sorok jobban megfelelnek a csengő hangideálnak.)

Az 1969-es felvétel lemezen is hallható: MNZA IV: 1. 4. b (Alföld: 11. sz.)

Dallamtípus: Kerényi 150.

♩ = 100–104

1. Azt mond - ja a tor - ma:

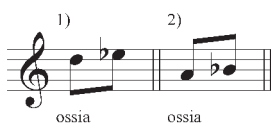
Min - dën kis - lány ëgy - for - ma.

Ha - zu - dik a tor - ma, nem ëgy - for - ma!

Min - dig szëbb a szó - ke, mint a bar - na!

ossia

ossia

2. Azt mondja a reték,
 Hogy én szökét szereték.
Szöke kislányt szereték.
Barna kislányt szereték.
 Hazudik a reték, nem szereték,
 Szöke helyett barnát ölelgeték!

Doroszló, Komáromi Franciska (19).

Doroszló, asszonyok.

Doroszló, asszonyok.

Doroszló, Zámbo Jánosné Babos Júlia (68).

Kiss L., 1961.

Begovics I., 1962.

Bodor A.–Burány B., 1972.

Bodor A.–Németh I.–Wilhelm J., 2000.

Karikázó (*csiraj*). Heterometrikus táncdal, hajdani őse talán dudanáta volt. Utótagja műdalos sablonokból áll.

Dallamtípus: Járdányi-függelék: *Kútágas gémeztől*.

♩ = 108

1. El - sza - ladt a ke - men - ce te - le po - gá - csá - val,

U - tá - na a gazd - asz - szony, hosz - szú pisz - ka - fá - val.

Sá - ri, Má - ri, nem köll vár - ni!

Maj' meg - lás - suk es - té - re, hogy hol fogsz va - cso - ráz - ni!

2. vsz.

2. Kigyütt ördög a pokolból, füle is van néki.
 Utána a Purutó, táncot füttyül néki.
 Sári, Mári, nem köll várni!
 Maj' meglássuk estére, hogy hol fogsz vacsorázni!

Gombos.

Kiss L.

A III népi táncdal (11. sz.) „karikázó” néven közli.

A „duda aprája” hangszeres motivika fejlettebb formája. *Seljančica* néven a szerbek is ismerik. Bartók táncként gyűjtötte a bánáti szerbektől 1912-ben (Musique paysanne: 6. sz.). Egy időben mint „szerb pionírdal” forgott a nemzetközi irodalomban. A magyar hagyományban is ismert, de jellemzői éppen annyira nem magyarosak, mint ahogy nem szerbesek. Divatos dallam lehetett, melyet mindkét nép ismert, rajtuk kívül valószínűleg más népek is. A duda „aprája” motivika dallamok közelebbi-távolabbi rokonait l. 87., 90., 116., 156., 159., 160., 173., 174.

Variáns: 156., 160.